Пролета[рыі] усіх краін, злучайцеся!

Комуністычная партыя (бальшэвікоў) Беларусі

ЗВЯЗДА

Орган ЦК і МК КП(б)Б, ЦВК і СНК БССР

№ 301 (5975) | 30 снежня 19[37]г., чацвер | ЦАНА 10 КАП.

СЁННЯ—ПЯТНАЦЦАЦЬ ГОД З ДНЯ ЎТВАРЭННЯ СССР

НЯХАЙ ЖЫВЕ ВЯЛІКІ САЮЗ СОВЕЦКІХ СОЦЫЯЛІСТЫЧНЫХ РЭСПУБЛІК!

НЯХАЙ ЖЫВЕ ЛЕНІНСКА-СТАЛІНСКАЯ НАЦЫЯНАЛЬНАЯ ПАЛІТЫКА!

НЕПАРУШНЯ ДРУЖБА НАРОДАЎ СССР

Пройдуць вякі, але гістарычны [дзень] 30 снежня 1922 года вечна будзе [жыць] у сазнанні патомкаў народаў [свету]. З вуснаў у вусны будуць перадавац[ца] слаўныя старонкі гісторыі ўтварэння [вя]лікага Совецкага Саюза.

Царская Расія была турмой народаў [у] рабстве, нястачы, цемры і невуцтве [ту]згалі народы царскай Расіі. Падво[йны] гнёт — сацыяльны і нацыянальны [—] прыносіў найвялікшыя пакуты нар[одам] старой Расіі. Палітыка нацкоўвання [адна]ной нацыянальнасці супроць другой, [раз]тыванне варожасці і нянавісці п[аміж] народамі вякамі праводзіліся цар[скімі] апрычнікамі.

Толькі Вялікая Кастрычніцкая соц[ыялі]стычная рэвалюцыя назаўсёды [разбіла] аковы нацыянальнай і сацыяльнай [ня]роўнасці і вызваліла народы ад гнёта [па]мешчыкаў і капіталістаў.

Вялікая дружба народаў, кіруемая [пар]тыяй Леніна—Сталіна, з'явілася а[дной] з асноўных умоў, забяспечыўшых [гэ]ую перамогу на шматлікіх франтах [гра]мадзянскай вайны супроць белагвар[дзей]цаў і іншаземных інтэрвентаў.

Пасля выгнання інтэрвентаў за[дача] ключалася ў тым, каб яшчэ боль[ш] [з]бліз[іць] народы, насяляючыя краіну [Сов]етаў, устанавіць яшчэ больш [ц]еснае [брац]кае садружжаства. Ва ўвесь рост ста[ла] [з]адача аб'яднання совецкіх рэспублік [у] [а]дзіную совецкую дзяржаву.

Яшчэ напярэдадні І Усесаюзн[ага] з'езда Советаў воля народаў аб аб'я[днан]ні была аднадушна і ярка выказана [на] нацыянальных рэспубліканскіх з'езда[х] [С]оветаў, і за ажыццяўленне волі наро[даў] [у]выканнне гэтай гістарычнай зад[ачы] ўзяўся вялікі Сталін. Геніяльнаму пр[авады]ру народаў, вялікаму і любімаму Ст[аліну], слаўнай большэвіцкай партыі нар[од] нашай неабсяжнай радзімы абавязан ўтварэннем СССР. Таварыш Ста[лін] кіраваў І Усесаюзным з'ездам Совета[ў]. [З] трыбуны Вялікага тэатра ў Ма[скве], дзе адбываўся з'езд, начартаў гран[дыё]зную праграму работ вялікай Совецка[й] дзяржавы.

За 15 год існавання ССС[Р] пад геніяльным кіраўніцтвам вялі[кага] майстра, стратэга сацыялістычнага [будаўніцтва] таварыша Сталіна, на асн[ове] ленінска-сталінскай нацыянальнай [палі]тыкі народы СССР прайшлі слаўн[ы] пераможны шлях. Агляніцеся навакол, [в]ы ўбачыце, як крыніцай б'е жыццё, я[к] [не]пазнавальна змяніўся воблік краіны. [Выраслі] фабрыкі, заводы, гарады, чыгунач[ныя] магістралі, рачныя каналы, квітнеючы[я] калгасы, соўгасы, універсітэты, школ[ы]. [Н]алапы апаясалі краіну Советаў.

Дружнай сям'ёй, пад [адз]ным сцягам, сцягам партыі Леніна—[Ста]ліна, шматлікія народы нашай [кра]і[ны] — рабочыя, сяляне, інтэлігенцыя, — [я]кія жывуць у абстаноўцы ўзаемнай [дру]жбы, давер'я, братэрства, жывуць адны[мі] [м]этамі, аднымі інтарэсамі, цвёрда і ўп[эў]нена ідуць да комунізма.

Дружба народаў СС[СР] [ма]моцна, як граніт. Таварыш Сталін [на] Надзвычайным VIII Усесаюзным з'ез[дзе] Советаў, падрабязна спыніўшыся на [пы]танні аб дружбе народаў, аб моцнасці [н]ай шматнацыянальнай сацыялістычн[ай] дзяржавы, сказаў:

«Адсутнасць экспл[уа]татарскіх класаў, якія з'яўляюцца асн[оў][ны]мі арганізатарамі міжнацыянальнай [бой]кі; адсутнасць эксплаатацыі, якая [вы]льтывуе ўзаемнае недавер'е і распалы[вае] нацыяналістычныя страсці; наяўнасць [у] уладзе рабочага класа, які з'яўляецц[а] ворагам усякага заняволення і верны[м] [пр]осьбітам ідэй інтэрнацыяналізма; фак[тыч]нае ажыццяўленне ўзаемнай дапамогі [на]родаў ва ўсіх галінах гаспадарчага [і] [г]рамадскага жыцця; нарэшце, росквіт [нац]ыянальнай культуры народаў СССР, н[ацы]янальнай па форме, сацыялістычнай п[а] [з]месту, — усе гэтыя і падобныя да іх [фа]ктары прывялі да таго, што змяніўся [ка]рані воблік народаў СССР, знікла ў [іх] пачуццё ўзаемнага недавер'я, развілос[я] [ў] іх пачуццё ўзаемнай дружбы і налад[зіла]ся, такім чынам, сапраўднае брацка[е] супрацоўніцтва народаў у сістэме адзіна[й] [с]аюзнай дзяржавы».

Адсталыя ў [м]інулым нацыянальныя ўскраіны перат[вар]аны ў квітнеючыя совецкія рэспубл[ікі]. Канулі ў вечнасць эксплаатацыя [чал]авека чалавекам, нястача, голад, [бе]спрацоўе і жабрацтва, якія з'яўляюц[ца] [у]лёсам мільёнаў працоўных усіх нац[ы]нальнасцей капіталістычных краін. У [С]ССР пабудаван сацыялізм. Прамысл[ов]асць СССР пераўзыходзіць даваенн[ую] прамысловасць па аб'ёму вытворчас[ці] ў 8 раз. У небывалых памерах вырасла прамысловасць у нацыянальных рэспубліках. Няма раздробленых сялянскіх гаспадарак, ёсць 243.000 калгасаў, багата аснашчоных першакласнымі сельскагаспадарчымі машынамі: трактарамі, камбайнамі, складанымі сельскагаспадарчымі машынамі.

Нябачанага ўздыму дасягла культура народаў СССР, нацыянальная па форме, сацыялістычная па зместу. У СССР у пачатковых і сярэдніх школах і ВНУ навучаецца больш 38 мільёнаў чалавек. У 700 вышэйшых навучальных установах вучацца дзеці ўсіх нацыянальнасцей. Толькі за 4 годы другой пяцігодкі было пабудавана ў сельскіх мясцовасцях 13.784 школы, у гарадах — 2.941 школа. Ажыццёўлена ўсеагульнае абавязковае навучанне. Усе народнасці СССР маюць магчымасць вучыцца на роднай мове. Усе гэтыя перамогі — рэзультат паспяховага ажыццяўлення мудрай ленінска-сталінскай нацыянальнай палітыкі.

Моц брацкага саюза народаў СССР выклікае шалёную злобу, нянавісць у ворагаў працоўных. Буржуазныя нацыяналісты разам з трацкісцка-бухарынска-рыкаўскімі шпіёнамі і дыверсантамі прабавалі падарваць магутнасць нашай краіны, забіць клін у дружбу народаў, пасеяць варожасць паміж нацыянальнасцямі, пасварыць нацыянальныя рэспублікі з вялікім рускім народам для таго, каб расчысціць шлях фашысцкім захватчыкам для ўварвання на нашу зямлю, для таго, каб адарваць нацыянальныя рэспублікі ад вялікага Совецкага Саюза, для таго, каб надзець ярмо памешчыкаў і капіталістаў на шыю рабочых і сялян.

Але каварныя козні ворагаў не ўдаліся і ніколі не ўдадуцца. Народы СССР, пад кіраўніцтвам большэвіцкай партыі, вялікага Сталіна, пры дапамозе слаўных наркамунутдзельцаў выкрылі проіскі фашыстаў і іх подлай агентуры — нацыянал-фашысцкай падалі. Нікому і ніколі не ўдасца адняць у народаў СССР іх правоў, заваяваных і запісаных у Сталінскай Канстытуцыі, не ўдасца адняць шчаслівае і радаснае жыццё.

Яркай дэманстрацыяй дружбы народаў, бязмежнага давер'я, любві і аддансці да партыі Леніна — Сталіна, да творца народнага шчасця таварыша Сталіна з'явіўся дзень 12 снежня, калі ўсе народы СССР дружнай, цеснай сям'ёй, у адзіным парыве, у адзіным пачуцці гарачага совецкага патрыятызма прышлі на выбары дэпутатаў у Вярхоўны Совет СССР і галасавалі за кандыдатаў блока комуністаў і беспартыйных. Гэтым самым яны яшчэ раз прадэманстравалі перад усім светам сваё палітычнае і маральнае адзінства вакол сцяга Леніна — Сталіна.

БССР — роўная сярод адзінаццаці Совецкіх Соцыялістычных Рэспублік вялікага Совецкага Саюза. БССР займае пачэснае месца сярод брацкіх рэспублік. Яна з'яўляецца перадавым фарпостам на граніцы з капіталістычным Захадам. Некалі бяспраўная і адсталая калонія царызма, Беларусь толькі пры дапамозе вялікага рускага рабочага класа, пад кіраўніцтвам большэвіцкай партыі і асабіста таварыша Сталіна, атрымала ўпершыню сваю дзяржаўнасць, вызвалілася ад белапольскіх паноў-інтэрвентаў — вечных ворагаў беларускага народа. Толькі ў цесным Саюзе Совецкіх Соцыялістычных Рэспублік БССР магла развівацца і стаць квітнеючай ордэнаноснай рэспублікай. Большэвіцкай партыі, вялікаму Сталіну беларускі народ абавязан сваім шчаслівым радасным жыццём, сваёй магутнай квітнеючай прамысловасцю, буйнай сацыялістычнай сельскай гаспадаркай, нябачаным росквітам культуры, нацыянальнай па форме, сацыялістычнай па зместу.

І беларускі народ увесь, як адзін, сёння, — у дзень слаўнага 15-годдзя СССР, у дзень таржаства ленінска-сталінскай нацыянальнай палітыкі, заяўляе, што ён сумесна з Чырвонай Арміяй, са слаўнымі пагранічнікамі заўсёды напагатове, што ён памятае ўказанні правадыра народаў таварыша Сталіна аб капіталістычным акружэнні, што ён свята выконвае завет аб павышэнні большэвіцкай пільнасці.

Беларускі народ і надалей будзе выкрываць і бязлітасна знішчаць усіх здраднікаў, усіх ворагаў нашай радзімы, шпіёнаў, шкоднікаў і дыверсантаў японагерманскага і польскага фашызма.

БССР была, ёсць і будзе неад'емнай і неразрыўнай часткай Совецкага Саюза, баявым фарпостам СССР на яго заходніх граніцах!

ЯКУБ КОЛАС.

ПА СЦЯГАМ ЛЕНІНА—СТАЛІНА

Нас друж[ба] народаў навекі злучыла,
У нашым [я]днанні мы—грозная сіла—
Няма [дл]я яе перашкод.
Пад лені[нс]ка-сталінскім сцягам і словам,
Мы сон[ечн]ым шляхам, чаруючым, новым,
Ідзем [н]ясупынна ўпярод.
Хоць ш[ля]х наш і трудны, хоць ворагаў многа, —
Мы ск[ін]ем з дарогі асколкі гнілога,—
Ці-ж [ім] запыніць наш пахол?
Гранітн[ую] сілу выкоўвае Сталін,

Дзень пройдзе — і болей іскрыстых прагалін,
Год пройдзе — і вышай узлёт.
Нас дружба народаў навекі злучыла.
У нашым яднанні мы — грозная сіла
Няма для яе перашкод!
Жыві-ж, ты, з'яднанасць і дзень златакудры!
Жыві, правадыр наш бясстрашны і мудры!
Жыві, наш совецкі народ!

27/XII 1937 г.

ДЭКЛАРАЦЫЯ АБ УТВАРЭННІ САЮЗА СОВЕЦКІХ СОЦЫЯЛІСТЫЧНЫХ РЭСПУБЛІК

З часу ўтварэння совецкіх рэспублік дзяржавы света раскалоліся на два лагеры: лагер капіталізма і лагер соцыялізма.

Там, у лагеры капіталізма, — нацыянальная варожасць і няроўнасць, каланіяльнае рабства і шавінізм, нацыянальнае прыгнечанне і пагромы, імперыялістычныя зверствы і войны.

Тут, у лагеры соцыялізма, — узаемнае давер'е і мір, нацыянальная свабода і роўнасць, мірнае сужыццё і брацкае супрацоўніцтва народаў.

Спробы капіталістычнага свету на працягу дзесяткаў год вырашыць пытанне аб нацыянальнасці шляхам сумяшчэння свабоднага развіцця народаў з сістэмай эксплаатацыі чалавека чалавекам аказаліся бясплоднымі. Наадварот, клубок нацыянальных супярэчнасцей усё больш заблытваецца, пагражаючы самому існаванню капіталізма. Буржуазія аказалася бяссільнай наладзіць супрацоўніцтва народаў.

Толькі ў лагеры Советаў, толькі ва ўмовах дыктатуры пролетарыята, згуртаваўшай вакол сябе большасць насельніцтва, аказалася магчымым знішчыць у корані нацыянальны гнёт, стварыць абстаноўку ўзаемнага давер'я і закласці асновы брацкага супрацоўніцтва народаў.

Толькі дзякуючы гэтым абставінам удалося совецкім рэспублікам адбіць напад імперыялістаў усяго свету, унутраных і знешніх; толькі дзякуючы гэтым абставінам удалося ім паспяхова ліквідаваць грамадзянскую вайну, забяспечыць сваё існаванне і прыступіць да мірнага гаспадарчага будаўніцтва.

Але годы вайны не прайшлі бясследна. Спустошаныя палі, спыніўшыяся заводы, разбураныя вытворчыя сілы і вычарпаныя гаспадарчыя рэсурсы, якія асталіся ў спадчыну ад вайны, робяць недастатковымі асобныя намаганні асобных рэспублік па гаспадарчаму будаўніцтву. Аднаўленне народнай гаспадаркі аказалася немагчымым пры раздзельным існаванні рэспублік.

З другога боку, няўстойлівасць міжнароднага становішча і небяспека новых нападаў робяць немінучым стварэнне адзінага фронта совецкіх рэспублік перад тварам капіталістычнага акружэння.

Нарэшце, сама будова совецкай улады, інтэрнацыянальнай па сваёй класавай прыродзе, штурхае працоўныя масы совецкіх рэспублік на шлях аб'яднання ў адну соцыялістычную сям'ю.

Усе гэтыя акалічнасці ўладарна патрабуюць аб'яднання совецкіх рэспублік у адну саюзную дзяржаву, здольную забяспечыць і знешнюю безапаснасць, і ўнутраны гаспадарчы поспех, і свабоду нацыянальнага развіцця народаў.

Воля народаў совецкіх рэспублік, сабраўшыхся нядаўна на з'езды сваіх Советаў і аднадушна прыняўшых рашэнні аб утварэнні «Саюза Совецкіх Соцыялістычных Рэспублік», служыць надзейнай парукай у тым, што Саюз гэты з'яўляецца добраахвотным аб'яднаннем роўнапраўных народаў, што за кожнай рэспублікай забяспечана права свабоднага выхаду з Саюза, што доступ у Саюз адкрыт усім соцыялістычным совецкім рэспублікам як існуючым, так і маючым узнікнуць у будучым, што новая саюзная дзяржава з'явіцца дастойным увянчаннем закладзеных яшчэ ў кастрычніку 1917 года асноў мірнага сужыцця і брацкага супрацоўніцтва народаў, што яно паслужыць верным аплотам супроць сусветнага капіталізма і новым рашучым крокам па шляху аб'яднання працоўных усіх краін у сусветную Соцыялістычную Совецкую Рэспубліку.

Заяўляючы аб усім гэтым перад усім светам і ўрачыста агалашаючы непахіснасць асноў совецкай улады, знайшоўшых сваё адлюстраванне ў канстытуцыях упаўнаважыўшых нас соцыялістычных совецкіх рэспублік, мы, дэлегаты гэтых рэспублік, на падставе даных нам поўнамоцтваў, пастанаўляем падпісаць дагавор аб утварэнні «Саюза Совецкіх Соцыялістычных Рэспублік».

УЗОР БОЛЬШЭВІЦКАГА КІРАЎНІЦТВА СТАХАНАЎСКІМ РУХАМ

Публікуемая сёння*) пастанова Цэнтральнага Камітэта ВКП(б) з поваду «Зварота стаханаўцаў фабрык і заводаў Масквы і Маскоўскай вобласці» будзе мець выключнае значэнне для далейшага росту стаханаўскага руху, для яго пераможнага развіцця. Цэнтральны Камітэт дае ўзор канкрэтнага сталінскага кіраўніцтва стаханаўскім рухам, папярэджвае ад памылак і ўказвае на правільны шлях далейшага ўздыму гэтага выдатнага руху.

Узнікненне стаханаўскага руху таварыш Сталін ацаніў як выражэнне новага, вышэйшага этапа соцыялістычнага спаборніцтва, як рух рабочых і работніц, які запоўніць адну з слаўных старонак у гісторыі соцыялістычнага будаўніцтва. Партыя ўбачыла ў стаханаўскім руху ўзоры той высокай прадукцыйнасці працы, якую можа даць толькі соцыялізм і не можа даць капіталізм. У стаханаўскім руху сталінскі Цэнтральны Камітэт разглядзеў пачаткі такога культурна-тэхнічнага ўздыму рабочага класа, які падрывае асновы процілегласці паміж працай разумовай і фізічнай і падрыхтоўвае ўмовы для пераходу ад соцыялізма да комунізма. Партыя, Цэнтральны Камітэт, таварыш Сталін узрасцілі стаханаўскі рух, акружылі стаханаўцаў любоўю, зрабілі на ўвесь свет вядомымі іх імёны і паказалі ўсяму народу вялікае, сапраўды гістарычнае значэнне стаханаўскага руху.

Як толькі гэты рух зарадзіўся ў глыбіні рабочага класа, як толькі ён, зламаўшы ўсе перашкоды, прарваўся на верх і абвясціў аб сабе выдатнымі вытворчымі рэкордамі, Цэнтральны Камітэт партыі патрабаваў ад партыйных, гаспадарчых і профсаюзных кіраўнікоў, каб яны ўзначалілі стаханаўскі рух і зрабілі яго масавым, бо сіла стаханаўскага руху ў яго масавасці. Таварыш Сталін гаварыў яшчэ на першай усесаюзнай нарадзе стаханаўцаў у Крэмлі: «Задача заключаецца ў тым, каб дапамагчы стаханаўцам разгарнуць далей стаханаўскі рух і распаўсюдзіць яго ўшыр і ўглыб па ўсе вобласці і раёны СССР».

Трацкісцка - бухарынскія шпіёны і шкоднікі падрывалі стаханаўскі рух, перашкаджалі стаханаўцам. Калі найміты фашысцкіх разведак былі выкрыты, сімтым пачала прапаведвацца гнілая тэорыя, упарта падтрымліваемая самімі шкоднікамі, аб тым, што стаханаўскі рух сам перакрые вынікі шкодніцтва. Цэнтральны Камітэт партыі, які аберагае стаханаўскі рух ад усякіх на яго замахаў, разграміў гэту гнілую тэорыю. Таварыш Сталін на лютаўска-сакавіцкім пленуме ЦК ВКП(б) заявіў, што барацьба са шкодніцтвам, барацьба за ліквідацыю шкодніцтва, абуздание шкодніцтва з'яўляецца ўмовай, неабходнай для таго, каб стаханаўскі рух разгарнуўся ва ўсю шырыню. І сапраўды, тое ажыўленне ў стаханаўскім руху, якое мы наглядаем цяпер, тая хваля новых рэкордаў, якая зараз пракацілася па ўсёй краіне, ёсць, несумненна, адзін з рэзультатаў паспяховай барацьбы партыі са шкодніцтвам.

На лютаўска-сакавіцкім пленуме ЦК ВКП(б) таварыш Сталін зноў і зноў падкрэсліў неабходнасць дапамогі стаханаўцам і кіраўніцтва імі. Гэта задача яшчэ далёка не поўнасцю вырашана. Велізарная армія ўдарнікаў выхавалася на нашых заводах, яна гатова далучыцца да стаханаўскага руху, але чакае дапамогі і кіраўніцтва з боку інжынераў, тэхнікаў, гаспадарчых, партыйных, профсаюзных работнікаў. Стаханаўскія метады адзіночак яшчэ не сталі метадамі работы цэлых цэхаў, фабрык і заводаў.

Многія гаспадарчыя кіраўнікі пайшлі па найбольш лёгкаму шляху, па шляху падрыхтоўкі асобных стаханаўскіх рэкордаў, забываючы аб кіраўніцтве ўсёй масай стаханаўцаў і ўдарнікаў. Стаханаўскія рэкорды патрэбны і карысны, бо яны адкрываюць новыя магчымасці ў выкарыстанні тэхнікі. **Але стаханаўскі рух зусім не складаецца з адных рэкардсменаў**, а аб гэтым некаторыя таварышы забываюць. Захапленне асобнымі рэкордамі знайшло сваё выражэнне і ў падрыхтоўваўшымся па ініцыятыве МК ВКП(б) і снежаньскай нарады стаханаўцаў Масквы і Маскоўскай вобласці «Сталінскім месяцы стаханаўскіх рэкордаў». Ужо сама назва месячніка абмяжоўвала яго размах, бо гутарка ў ім ішла **толькі аб рэкордах стала быць, аб рэкардсменах, а не аб усіх стаханаўцах.** Гэтага не ўлічыў Маскоўскі камітэт, гэтага не ўлічыў і наш друк.

Цэнтральны Камітэт ВКП(б) указаў у сваёй пастанове:

«Нельга лічыць правільным найменаванне мяркуемага стаханаўскага месячніка «Сталінскім месяцам стаханаўскіх рэкордаў», бо ўсякі тыднёвік або месячнік стаханаўскага руху павінен датычыць усіх стаханаўцаў, а не толькі рэкардсменаў, работа якіх ахапляе толькі самую нязначную частку стаханаўскага руху, пры гэтым расшырэнне радоў стаханаўцаў у перыяд тыднёвіка або месячніка павінна лічыцца адной з важнейшых задач, што, на жаль, упушчана ў даным выпадку Маскоўскім камітэтам ВКП(б) і вядомым зваротам стаханаўцаў Масквы і Маскоўскай вобласці».

На маскоўскім станказаводзе імя Орджонікідзе, дзе працуе вядомы стахановец Гудаў, які выканаў за змену 90 норм, стаханаўцаў—некалькі сот, а рэкардсменаў 10—12. Калі праводзіць месячнік рэкордаў, то выходзіць, што ў ім змаглі-б прымаць удзел гэтыя некалькі рэкардсменаў, а ўся маса стаханаўцаў — паслядоўцаў Гудава, якія даюць паўтары-дзве-тры нормы, але не могуць устанаўліваць новых рэкордаў, не абганяюць Гудава, — выключаецца з удзелу ў месячніку.

У Данбасе больш 25 тысяч шахцёраў даюць па дзве нормы выпрацоўкі і заслужана нясуць ганаровае званне стаханаўцаў. У масе сваёй гэта не рэкардсмены,— гэта паслядоўцы Стаханава, Дзюканава, Моластава, іх вучні, якія даюць высокую, але не рэкордную прадукцыйнасць. Выходзіць, што большасць з іх не змагла-б быць удзельнікамі месяца рэкордаў.

На Каломенскім заводзе імя Куйбышава больш двух тысяч стаханаўцаў сістэматычна даюць па дзве нормы. На гэтым заводзе з вялікім поспехам развіваецца рух двухсотнікаў. Рэкардсменаў-жа на заводзе некалькі чалавек. Пасля вядомага рэкорда Гудава дырэктар Каломенскага завода сабраў рэкардсменаў і перад найбольш выдаючыміся з іх паставіў пытанне: а ці не могуць даць яны яшчэ большыя рэкорды? У той-жа час усёй масе рабочых, — а іх больш 20 тысяч, — не расказалі, якімі метадамі Гудаў і іншыя рэкардсмены дабіліся бліскучых поспехаў. Вось да чаго прыводзіць пагоня толькі за асобнымі рэкордамі.

Цэнтральны Камітэт ВКП(б) у сваёй пастанове напомніў, што адной з важнейшых задач тыднёвіка ці месячніка стаханаўскага руху павінна лічыцца **расшырэнне радоў стаханаўцаў.** Само сабой зразумела, такі месячнік прынясе поспех, калі яго як належыць падрыхтаваць. У даным выпадку час для стаханаўскага месячніка, студзень, быў выбран няўдала, і вельмі кароткі тэрмін, які астаўся да першага студзеня, не дае магчымасці як належыць да яго падрыхтавацца. Нельга непрадумана, згарача, без падрыхтоўкі пачынаць вялікую справу, у якой павінны прымаць удзел сотні тысяч людзей. Арганізаванасць, дысцыплінаванасць, падрыхтоўка наступлення і выбар для гэтага ўдалага моманту — у гэтым адна з асаблівасцей сталінскага стылю кіраўніцтва.

Рашэнне Цэнтральнага Камітэта ВКП(б) саслужыць велізарную неацэнімую службу для стаханаўскага руху. Цэнтральны Камітэт арыентуе ўсю партыю, увесь рабочы клас на далейшае расшырэнне радоў стаханаўцаў, на клопаты не толькі аб рэкардсменах, а аб усіх стаханаўцах. Няма сумнення, што стаханаўскі рух ад гэтага моцна выйграе, уцягне ў свае рады новыя атрады рабочых, якія бачаць у стаханаўскім руху шлях да яшчэ большага росквіту нашай радзімы.

«ПРАВДА».

*) Глядзі «Звязду» ад 29 снежня г. г.

СУЗОР'Е АДЗІНАЦЦАЦІ

Царскую Расію Уладзімір Ільіч Ленін назваў «турмой народаў». У гэтых двух словах з вычарпальнай навуковай і яскравасцю адлюстравана становішча шматлікіх нацыянальнасцей былой Расійскай імперыі.

Гісторыя прыгнечаных народнасцей былой царскай Расіі поўна жудасных старонак, пісаных кроўю. Плач і стогны раздаваліся над абшырнай краінай. У гэтай турме шматлікія народы задыхаліся ў дзікасці і цемры, выміралі ад эпідэмій, гінулі пад цяжкім ботам царскага самадзяржаўя.

Паглядзіце на карту вялікага, неабсяжнага Савецкага Саюза... Ад Чорнага мора да берагоў Ціхага акіяна, ад Паўночнага полюса да сонечнай Арменіі раскінулася наша вялікая магутная радзіма.

Ажыццяўляючы ленінска-сталінскую нацыянальную палітыку, савецкая ўлада разбудзіла таіўшыяся ў нашым 170-мільённым народзе невычарпальныя крыніцы рэвалюцыйнай энергіі, творчасці і талентаў. Вольная праца адрадзіла чалавечую годнасць сярод самых адсталых, прыгнечаных народаў. З велізарнейшай энергіяй і самаадданасцю ўсе народы нашай шматнацыянальнай радзімы будуюць новае, радаснае жыццё. Адсюль — цуды гераізма, стаўшыя штодзённым з'явішчам у нашай краіне.

Пад кіраўніцтвам бальшавіцкай партыі рэспублікі краіны Саветаў хутка разгарнулі свае прадукцыйныя сілы, пышным цветам расцвіла народная гаспадарка, бурнай крыніцай забіла народная творчасць.

Геніем вялікага Сталіна пераможна ажыццёўлена карэнная сацыялістычная перапрацоўка краіны: на былых бязлюдных, глухіх і адсталых ускраінах вырастаюць новыя сацыялістычныя гарады, узвышаюцца велізарнейшыя карпусы заводаў, фабрык і электрастанцый, кіпіць радасная праца на калгасных і саўгасных палях, радасным зыкам гулам разлягаецца гул матораў, трактараў і камбайнаў.

Магутны, багаты, нязмерна вялікі Савецкі Саюз!

Непрыступнай сацыялістычнай цвярдыняй узвышаецца ён на адной шостай частцы зямнога шара.

Невычэрпны яго багацці. Нязмерна вялікі яго магчымасці. СССР — сузор'е адзінаццаці рэспублік, адзінаццаці каштоўнейшых жамчужын, аб'яднаных у адну чароўную, бліскучую,ззяючую на ўвесь свет, чырвоную зорку.

Першае месца ў гэтым цудоўным сузор'і займае **РСФСР** — цытадэль сацыялістычнай рэвалюцыі. Першая сярод роўных. Старшая з адзінаццаці. 17 аўтаномных рэспублік і 6 аўтаномных абласцей уключае яна. Ад арктычных лёдавых пустынь, ад суровай тундры і глухой тайгі да сонечных субтропікаў раскінуліся яе абшары. 70 процантаў усёй прамысловай і сельскагаспадарчай прадукцыі краіны дае РСФСР.

На далёкіх астравах Арктыкі, у лясах Камчаткі, на таежных прасторах Сібіры, на Далёкім Усходзе, адроджаным да жыцця воляю бальшавікоў, у залатаноснай Калыме, на Сахаліне—былой царскай катарзе, — усюды кіпіць бурнае, творчае, радаснае жыццё.

Пышным цветам расцвіла і ўмацавалася **Савецкая Украіна.** Яна стала магутнай індустрыяльна-калгаснай рэспублікай. Пшаніца, цукровыя буракі, вугаль, жалезная руда і іншыя выкапні, хімія, машынабудаўніцтва, металургія і электраэнергія — многім багата чароўная Украіна. Чвэрць усесаюзнага збору хлябоў, дзве трэці цукру, звыш паловы ўсяго вугалю, чыгуну і солі дае яна Саюзу ССР. Краіна прыгожых таполяў і вішнёвых садоў, белых мазанак, апетых паэтамі — яна стала краінай металургіі, машынабудаўніцтва, краінай Днепрагэса і ХТЗ, радзімай вялікага стаханаўскага руху. Цудоўных, выдатных людзей — сапраўдных герояў сацыялістычнай працы — вырасціла, выхавала УССР.

Хто не ведае слаўнае імя Алексея Стаханава, славутага сталявара Макара Мазая, выдатнай пяцісотніцы Марыі Дземчэнка, слаўнага машыніста Пятра Крываноса, акадэміка-даследчыка Лысенка, пісьменніка-драматурга Карнейчука і інш. Непараўнаным, чароўным горадам стала яе сталіца — старадаўні Кіеў, «маці рускіх гарадоў».

Дзякуючы штодзённым клопатам вялікага Сталіна, з дапамогаю рускага рабочага класа расцвіла ў сузор'і 11 рэспублік і наша **Савецкая Беларусь.** Заводы і фабрыкі, калгасы і саўгасы, інстытуты і школы, тэатры і кіно пакрылі зямлю Беларусі — гэтай у мінулым закінутай, прыгнечанай, адсталай калоніі царскай Расіі.

У 22 разы вырасла супроць даваеннага ўзроўню прамысловасць Беларусі.

Высокія ўраджаі заваявалі калгаснікі на раней бедных, змораных глебах. 700 тысяч гектараў векавечных балотператварылі яны ў квітнеючыя лугі і раллю.

Краіна, дзе раней дзве трэці насельніцтва гразлі ў цемры і невуцтве, стала рэспублікай суцэльнай пісьменнасці.

Лесам, паперай, запалкамі, цэментам, шклом, гатовай вопраткай і машынамі снабжае БССР брацкія рэспублікі.

Нязломным фарпостам стаіць Беларусь на рубяжы з капіталістычным Захадам. На моцным замку яе граніцы. Пільна дзень і ноч ахоўваюць межы мужныя і смелыя вартавыя — пагранічнікі.

Грузінская, Азербайджанская, Армянская ССР. Сонечныя, квітнеючыя савецкія рэспублікі. У цеснай дружбе народаў вырасла іх індустрыя, высока развілася сельская гаспадарка. Нязлічана багаты іх землі, пладаносны іх чаруючыя сады; пышна расцвілі людскія таленты. Суцэльнымі садамі і вінаграднікамі, цудоўнымі субтрапічнымі плантацыямі апаясаны гарады і вёскі Закаўказзя.

Нафта, марганец, медзь, араматны табак, егіпецкая бавоўна, пахучы чай, лепшыя віны, шоўк, сочныя фрукты, субтрапічныя цытрусавыя культуры — апельсіны, лімоны, мандарыны. Такі, далёка няпоўны, пералік дароў гэтых трох прыгожых жамчужын Савецкай краіны.

Гэтыя, раней адсталыя, аграрныя краіны сталі магутнымі індустрыяльнымі рэспублікамі. Пры Савецкай уладзе ў Грузіі пабудавана каля 200 новых прамысловых прадпрыемстваў і рад раённых гідраэлектрычных станцый. У параўнанні з даваенным часам прадукцыя прамысловасці ўзрасла ў 19 раз. Здабыча нафты ў Азербайджане ўзрасла больш чым у тры разы. Азербайджан стаў галоўнай нафтавай базай Савецкага Саюза. Бурныя, імклівыя, капрызныя горныя рэкі Грузіі і Арменіі пастаўлены на службу сацыялізма.

Навекі зніклі міжнацыянальная рознь і варожасць. Незлічонымі багаццямі бавоўны, шоўку, шэрсці, каракуля, рыбы, сочных пладоў уладаюць рэспублікі Сярэдняй Азіі—**Узбекская, Туркменская, Таджыкская ССР.** Хутка расце сацыялістычная прамысловасць у гэтых, раней прыгнечаных, калоніях царскай Расіі, дзе ўсясільнымі царкамі панавалі нікалаеўскія сатрапы.

Праз непраходныя горы, праз непрыступныя вяршыні пракладзены шасейныя дарогі і лініі чыгунак. Абводнены дзесяткі тысяч гектараў раней бясплоднай зямлі; на іх зараз збіраюць багацейшыя ўраджаі каштоўнай, высокаякаснай егіпецкай бавоўны.

Дэкада узбекскага мастацтва ў Маскве паказала ўсяму свету велічэзны рост і цудоўны росквіт талентаў вызваленага узбекскага народа.

Ператварыліся абшырныя стэпы **Казахстана,** дзе вякамі вандравалі жывёлаводы. Казахская ССР — гэта рэспубліка, пакрытая сеткаю школ, тэхнікумаў, рэспубліка, стварыўшая магутную жывёлагадоўлю, сацыялістычную сельскую гаспадарку і выдатныя індустрыяльныя ачагі. Турксіб, Рыддэр, вугальныя шахты Караганды, гігант каляровай металургіі Прыбалхашбуд, нафтавыя вышкі Эмбы, — уся краіна пестуе гэтыя дзецішчы двух пяцігодак.

Па ініцыятыве таварыша Сталіна бальшавікі Казахстана ствараюць новую магутную базу каляровай металургіі. 75 процантаў агульнасаюзных запасаў свінца, 65 процантаў запасаў медзі, 50 процантаў цынка знаходзяцца ў Казахстане — маладой саюзнай рэспубліцы, створанай Сталінскай Канстытуцыяй.

Пышна квітнее **Савецкая Кіргізія** — рэспубліка цукру, бавоўны, кенафу, сытых атар і багатых, пладаносных садоў.

***

Паглядзіце на карту вялікага Савецкага Саюза — усюды пад сцягам Сталінскай Канстытуцыі бачым росквіт 170-мільённай дружнай брацкай сям'ёй свабодных народаў.

Як пяе 90-гадовы пясняр Казахстана Джамбул:

«У Сталінскім нашым саду расцвілі
Адзінаццаць гордых жамчужын зямлі».

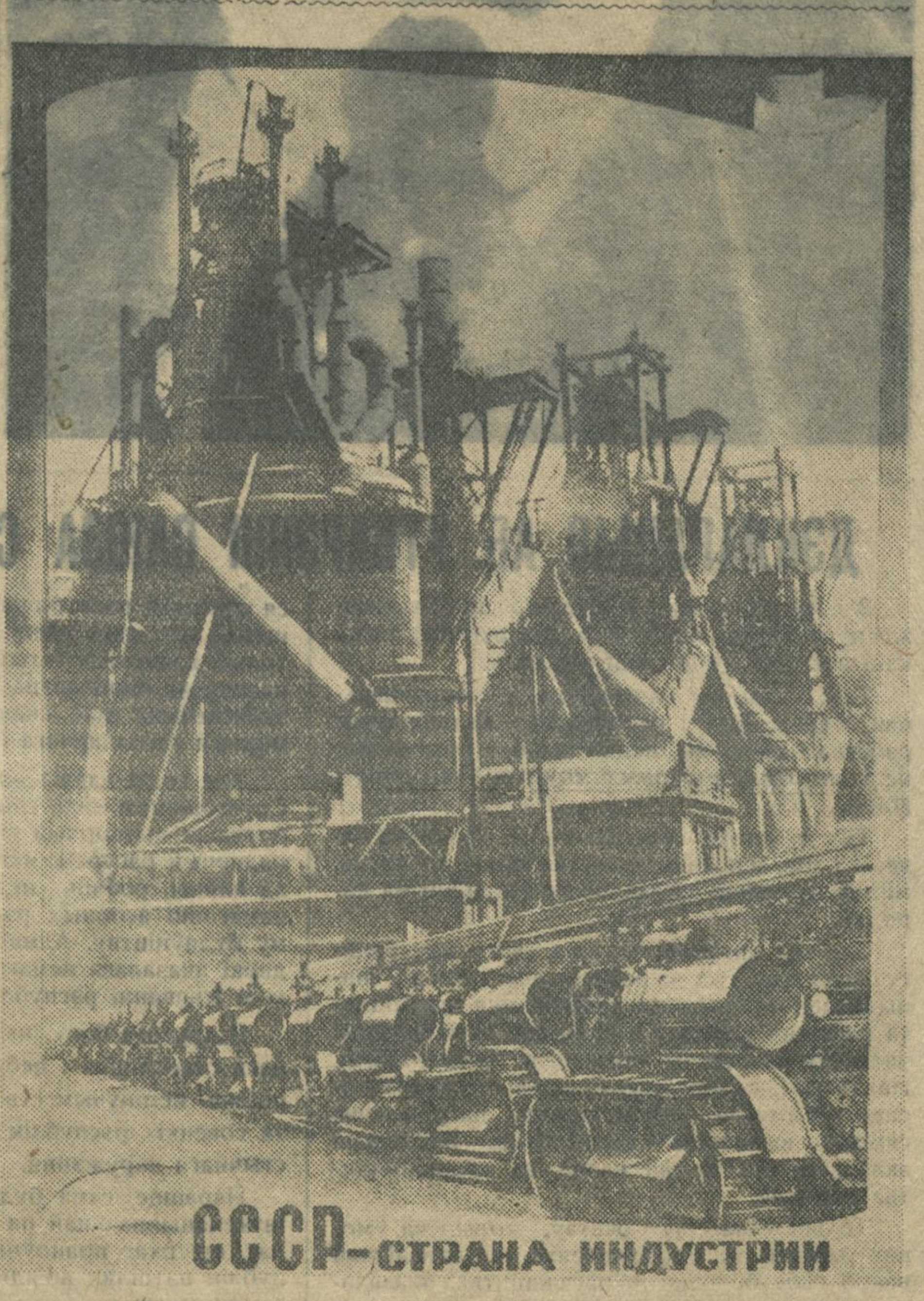

ШЧАСЦЕ НАМ ДАЛА САВЕЦКАЯ УЛАДА

Мне каля 60 год, але сапраўдным чалавекам я адчуў сябе толькі пры савецкай уладзе. Цяжкае, беспрасветнае было жыццё працоўнага узбека пры царызме. Бацька мой усё жыццё быў батраком у кулака. З дзяцінства і я пачаў працаваць у бая. Усё спякотнае лета, кожны дзень ад самага ранняга да позняй ночы мы, сагнуўшы плечы, працавалі ўсёй сям'ёй.

Кулак Апіджанбай у полі не працаваў. Але калі наступаў час збору бавоўны, ён выходзіў у поле. Ураджай раскладаўся на тры роўныя кучкі. Дзве бацька адносіў на сваіх плячах у свіран гаспадара, а адну—да нас у кібітку. Бавоўну прадавалі па нізкай цане спекулянтам. З вырučаных грошай плацілі даўгі і розныя падаткі: падушны, царскаму чыноўніку, воды, на апрацоўку зямлі, мулу, святочныя і інш. У рэзультаце на зіму аставаліся голымі і галоднымі.

Шчаслівае жыццё мне дала савецкая ўлада, партыя Леніна—Сталіна. Я маю свой дом, карову, двух бараноў і шмат іншай маемасці. Дзеці мае добра апрануты, ходзяць у школу. Я таксама навучыўся грамаце ў калгасе, чытаю газеты. Ёсць у мяне патэфон.

Калгас забяспечыў мне заможнае, культурнае жыццё. У 1935 годзе маё звяно дало дзяржаве 45 цэнтнераў бавоўны з гектара. Я быў на прыёме ў Крэмлі ў нашага бацькі і настаўніка таварыша Сталіна. Мяне ўзнагародзілі ордэнам Леніна.

Буржуазныя нацыяналісты хацелі павярнуць гісторыю назад, аднавіць уладу капіталістаў, баеў, мул, надзець ярмо фашызма на свабодны узбекскі народ.

Яны пралічыліся. Гэтаму не бываць ніколі. Рабоў-узбекаў ужо няма і не будзе, ёсць свабодны узбекскі народ, які разам з усімі працоўнымі Савецкага Саюза, пад кіраўніцтвам камуністычнай партыі і вялікага правадыра таварыша Сталіна будуе сваю сацыялістычную дзяржаву.

САПАР Алі Юльчыеў,
звеннявы калгаса імя Калініна, Ленінскага раёна, Узбекскай ССР.

УСЕ НАРОДЫ ЖЫВУЦЬ ДРУЖНА

Я мардвін. Належу да нацыі, якая ў мінулым была адной з самых адсталых у царскай Расіі. Мае бацькі, дзяды і прадзеды не бачылі свету. Яны не мелі нават душавога надзелу. Жылі бедна, маючы патрэбу ў хлебе. Над мардвой здзекваліся, на яе нацкоўвалі іншыя нацыі.

Але вось прышла савецкая ўлада, і мардва стала роўнапраўнай з усімі нацыянальнасцямі, насяляючымі вялікі Савецкі Саюз.

Партыі Леніна—Сталіна мы, нацыянальныя меншасці, абавязаны сваім разнявленнем, сваім шчасцем. Успамінаючы аб мінулым свайго народа, я сёння яшчэ раз дзякую таварышу Сталіну, запэўняю партыю, урад, што гатоў, калі патрэбна будзе, аддаць сваё жыццё за нашу чырвоную радзіму.

ОСКІН АЛЯКСАНДР ІВАНАВІЧ,
дэпутат Вярхоўнага Совета, знатны камбайнер.

АДРОДЖАНЫ ТУРКМЕНСКІ НАРОД

Дзесяць год таму назад я быў батраком. Пасвіў вярблюдаў, належаўшых баям Тельды і Раджан Каша, толькі марыў [illegible] свайго ўласнага вярблюда.

[illegible] мінавацьбы мне лёсу каратаць усё жыццё батраком, калі-б не рэвалюцыя, [illegible]-б не вялікі саюз народаў нашай неабсяжнай краіны Саветаў, які пабудаваў, пад кіраўніцтвам камуністычнай партыі бальшавікоў, сацыялістычнае грамадства. Дзесяць год таму назад я быў ужо старшынёй аулсовета Карлы-Чарлы, я быў ужо [illegible]істам і сам будаваў жыццё. Прайшло яшчэ дзесяць год, і цяпер я—дэпутат Вярхоўнага Совета СССР, прымаю ўдзел у кіраванні вялікай дзяржавай.

[illegible]ое маё жыццё, калі лічыць дзесяцігоддзі. Толькі тады, калі туркменскі [illegible] у саюзе з народамі ўсяго Савецкага Саюза, пайшоў у бой за радасць, за [illegible] за сацыялізм — толькі тады [illegible] працоўных Туркменіі, маё жыццё [illegible] крыніцай.

[illegible] нашы палі прышоў багаты ўраджай [illegible] нашы свірны напоўніліся хлебам [illegible] калгаснікі сядлаюць не толькі [illegible], але і сталёвых коней, прыгожых [illegible] пяцігодак. На такіх калгасных [illegible] гады таму назад трыццаць [illegible] Туркменіі, перамогшы цяжкі [illegible] чатыры тысячы дзвесце кіламетраў [illegible] ехалі ў Маскву рапарт аб поспехах [illegible] туркменскага народа. Я [illegible] ым прабегу парторгам.

[illegible] Казахстана, у Паволжы, у [illegible] — усюды нас сустракалі, як [illegible]. Нам было бачыць камбайны, [illegible] палёў Паволжа, Каломенскі паравозабудаўнічы завод, Люберэцкі завод сельскагаспадарчых машын, параходы, [illegible] плылі па Волзе, родную Маскву, Крэмль. Мы ведалі, што такія [illegible] бараюць пшаніцу ў Тэджэнскім і [illegible]скім раёнах Туркменіі, што [illegible] пабудаваны на Каломенскім заводзе, [illegible] нафту і бавоўну па зароднай [illegible] Кара-Кумы паміж Мары Чарджоу, параходы вязуць у нашу Туркменію прамысловыя тавары. Мы ведалі: усё [illegible] бачылі, належыць і туркменскаму [illegible]. Мы бачылі плады дружбы народаў СССР на палях і заводах Туркменіі.

Дзесяць [illegible] таму назад у ауле Карлы-Чарлы не [illegible] вала калгасаў. Тады ва ўсёй Турк[illegible] было ўсяго некалькі дзесяткаў тав[illegible] ваў сумеснай апрацоўкі зямлі, ама[illegible] было прамысловасці, зато шмат б[illegible] пісьменных дайхан.

А цяпер? 1700 сельскагаспадарчых арцелях Ту[illegible]стана знаходзіцца 95,4 проц. усіх [illegible]н. Збор бавоўны павялічыўся ў 4 [illegible]. З'явіліся ў Туркменіі шоўкамата[illegible], ватная, тэкстыльная, швейныя, аб[illegible]вая і іншыя фабрыкі, механізава[illegible] кляны, нафтаперагонны заводы. З ко[illegible] гадам робіцца ўсё менш і менш [illegible] пісьменных. У чатырох перадавых ра[illegible] зараз уведзена абавязковае сямігадо[illegible] навучанне.

Акрыленая [illegible]бай народаў, зырасла наша рэспублі[illegible]. Пад сцягам Сталінскай Канстытуцыі [illegible]менскі народ ідзе, разам з усімі на[illegible]мі Савецкага Саюза, да новых пера[illegible] па шляху, паказанаму вялікім і мудр[illegible] Сталіным.

[illegible]АБЫШ МАМЫШ,
ордэнаносец, дэпутат Совета Нацыянальнасцей, дырэктар Ашхабадскага конезавода.

СССР—МАГУТНАЯ ШМАТНАЦЫЯНАЛЬНАЯ СОЦЫЯЛІСТЫЧНАЯ ДЗЯРЖАВА

15 год назад, 30 снежня 1922 года, Першы з'езд Саветаў СССР па дакладу таварыша Сталіна зацвердзіў прыняты з'ездамі Саветаў РСФСР, УССР, БССР і ЗСФСР дагавор аб аб'яднанні гэтых чатырох рэспублік у саюзную дзяржаву. У гістарычнай «Дэкларацыі аб стварэнні Саюза Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік», прынятай з'ездам, гаварылася:

«Воля народаў савецкіх рэспублік, сабраўшыхся нядаўна на з'езды сваіх саветаў і аднадушна прыняўшых рашэнні аб стварэнні «Саюза Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік», служыць надзейнай парукай у тым, што Саюз гэты з'яўляецца добраахвотным аб'яднаннем роўнапраўных народаў, што за кожнай рэспублікай забяспечана права свабоднага выхаду з Саюза, што доступ у Саюз адкрыт усім Сацыялістычным Савецкім Рэспублікам як існуючым, так і маючым узнікнуць у будучым, што новая саюзная дзяржава з'явіцца дастойным увянчаннем закладзеных яшчэ ў кастрычніку 1917 г. асноў мірнага сужыцця і брацкага супрацоўніцтва народаў, што яна паслужыць верным аплотам супроць сусветнага капіталізма і новым рашучым крокам на шляху аб'яднання працоўных усіх краін у сусветную Сацыялістычную Савецкую Рэспубліку».

Ленін і Сталін натхнялі і кіравалі ўсёй велізарнай работай па стварэнню шматнацыянальнай савецкай дзяржавы.

Яшчэ задоўга да Вялікай сацыялістычнай рэвалюцыі Ленін і Сталін распрацавалі і абгрунтавалі праграму партыі бальшавікоў у нацыянальным пытанні. Цвёрда апіраючыся на прынцыпы ленінска-сталінскай нацыянальнай палітыкі, паслядоўна праводзячы ў жыццё гэту палітыку, савецкая ўлада з першых дзён свайго існавання ўзяла курс на арганізацыю «сумеснага сужыцця цэлага раду нацыянальнасцей і плямён у рамках адзінай пралетарскай дзяржавы на пачатках узаемнага давер'я, на пачатках добраахвотнай, брацкай згоды». **(Сталін.** «Палітыка савецкай улады па нацыянальнаму пытанню ў Расіі»).

Царская Расія была сапраўднай «турмой народаў». Нацыянальная палітыка царызма была накіравана да распальвання нацыянальнай розні, да зверскага падаўлення і нястрымнай эксплаатацыі народнасцей. Царызм намерана культываваў гаспадарчую і культурную адсталасць нацыянальных ускраін. Працоўныя нярускіх нацыянальнасцей стагналі пад страшным падвойным гнётам рускіх капіталістаў і памешчыкаў і «сваёй» нацыянальнай буржуазіі, эміраў, ханаў, бекаў, духавенства.

Вялікая Кастрычніцкая сацыялістычная рэвалюцыя разбіла ланцугі нацыянальнага прыгнечання і няроўнапраўя. «Устанаўленне савецкага ладу ў Расіі і абвяшчэнне права нацый на дзяржаўнае аддзяленне перавярнулі адносіны паміж працоўнымі масамі нацыянальнасцей Расіі, падарвалі старую нацыянальную варожасць, пазбавілі глебы нацыянальны гнёт і заваявалі рускім рабочым давер'е іх іншанацыянальных братоў не толькі ў Расіі, але і ў Еўропе і ў Азіі, давялі гэтае давер'е да энтузіязма, да гатоўнасці змагацца за агульную справу». **(Сталін.** «Аб чарговых задачах партыі ў нацыянальным пытанні»).

Брацкі саюз народаў СССР мацнеў і развіваўся ў сумеснай барацьбе працоўных усіх нацыянальнасцей, пад кіраўніцтвам партыі Леніна — Сталіна, за перамогу Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі, на франтах грамадзянскай вайны супроць аб'яднаных сіл айчыннай і міжнароднай буржуазіі, у гераічнай барацьбе за аднаўленне разбуранай двума войнамі народнай гаспадаркі, за ажыццяўленне сталінскіх пяцігодак. «У першы перыяд рэвалюцыі, — як адзначыў XII з'езд РКП(б), — калі працоўныя масы нацыянальнасцей упершыню адчулі сябе самастойнымі нацыянальнымі велічынямі, між тым як пагроза замежнай інтэрвенцыі не ўяўляла яшчэ рэальнай небяспекі, — супрацоўніцтва народаў не мела яшчэ зусім пэўнай, строга ўстанавіўшайся формы». Але ўжо к канцу 1918 года абстаноўка патрабавала больш цеснага супрацоўніцтва савецкіх народаў, бо ім прышлося весці сумесную барацьбу супроць велізарных узброеных полчышч белагвардзейцаў і інтэрвентаў, якіх стары свет ярасна абрушыў на маладыя савецкія рэспублікі.

Народы Беларусі, Украіны, Каўказа імкнуліся да больш цеснага супрацоўніцтва з вялікім рускім народам, з РСФСР — гэтай цытадэллю сацыялістычнай рэвалюцыі, — бо ў такім супрацоўніцтве заключаўся залог перамогі над узброенымі сіламі контррэвалюцыі. Натуральна, што ў гэты перыяд, калі на першым плане стаялі задачы ўзброенай барацьбы з белагвардзейцамі і інтэрвентамі, супрацоўніцтва нацыянальных савецкіх рэспублік прыняло форму ваеннага саюза. Ваенны саюз савецкіх рэспублік прывёў да разгрому ўзброеных сіл буржуазіі і памешчыкаў, даў рабочым і сялянам перамогу на ўсіх франтах грамадзянскай вайны.

Па меры ліквідацыі ваенных франтаў перад працоўнымі ўсіх нацыянальнасцей на першы план высоўваліся задачы гаспадарчага будаўніцтва, ліквідацыі цяжкай гаспадарчай разрухі, як спадчыны двух войн, — імперыялістычнай і грамадзянскай. Абстаноўка патрабавала, каб ваенны саюз савецкіх рэспублік быў дапоўнен саюзам гаспадарчым.

З трыбуны X Усерасійскага, а затым I Усесаюзнага з'езда Саветаў таварыш Сталін у сваіх гістарычных дакладах з геніяльнай празорлівасцю абгрунтаваў неабходнасць пераходу ад старых дагаворных адносін паміж рэспублікамі да стварэння адзінай саюзнай савецкай дзяржавы.

Немінучасць аб'яднання савецкіх рэспублік у адну саюзную дзяржаву, як указваў таварыш Сталін, дыктавалася, па-першае, тым, што трэба было з'яднаць сілы савецкіх рэспублік для ліквідацыі гаспадарчай разрухі, скарыстаць у інтарэсах эканамічнага ўздыму краіны гістарычна склаўшаеся гаспадарчае падзяленне працы паміж рознымі раёнамі і рэспублікамі федэрацыі.

Да другой групы акалічнасцей, штурхаўшых рэспублікі на шлях аб'яднання, таварыш Сталін аднасіў неабходнасць аб'яднанага ваеннага, дыпламатычнага і эканамічнага фронта савецкіх рэспублік перад тварам усяго капіталістычнага свету. Вялікі правадыр партыі і народа папярэджваў аб тым, што, не гледзячы на пераможнае сканчэнне грамадзянскай вайны, небяспека нападу звонку не адпала, што акрамя ваеннай небяспекі была небяспека эканамічнага і дыпламатычнага ізалявання савецкіх рэспублік.

Нарэшце, неабходнасць аб'яднання дыктавалася самім характарам савецкай улады, яе класавай прыродай. «Савецкая ўлада пабудавана так, — гаварыў таварыш Сталін,—што яна, інтэрнацыянальная па сваёй унутранай сутнасці, усяляк культывуе ў масах ідэю аб'яднання, сама штурхае іх на шлях аб'яднання».

Характарызуючы сусветна-гістарычнае значэнне рашэння I з'езда Саветаў СССР, які зацвердзіў праект «Дэкларацыі» і «Дагавору аб стварэнні Саюза Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік», таварыш Сталін гаварыў:

«Сёнешні дзень з'яўляецца днём таржаства новай Расіі, разбіўшай ланцугі нацыянальнага прыгнечання, арганізаваўшай перамогу над капіталам, стварыўшай дыктатуру пралетарыята, разбудзіўшай народы Усходу, натхняючай рабочых Захаду, ператварыўшай чырвоны сцяг са сцяга партыйнага ў сцяг дзяржаўны і сабраўшай вакол гэтага сцяга народы савецкіх рэспублік для таго, каб аб'яднаць іх у адну дзяржаву, у Саюз Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік, праобраз надыходзячай сусветнай Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі».

(Даклад «Аб аб'яднанні савецкіх рэспублік» на Першым з'ездзе Саветаў СССР).

6 ліпеня 1923 года ЦВК СССР прыняў канстытуцыю СССР, у аснову якой былі пакладзены «Дэкларацыя» і «Дагавор аб стварэнні СССР», прынятыя I Усесаюзным з'ездам Саветаў. Канчаткова гэта канстытуцыя была зацверджана 31 студзеня 1924 года II Усесаюзным з'ездам Саветаў. У 1925 годзе ў склад Саюза ССР увайшлі яшчэ Узбекская ССР і Туркменская ССР, а ў 1929 годзе — Таджыкская ССР.

***

15 год, якія аддзяляюць нас ад I з'езда Саветаў СССР, запоўнены ўпартай, гераічнай работай і барацьбой народаў СССР за пабудову сацыялістычнага грамадства. Працоўныя СССР, пад кіраўніцтвам вялікай і мудрай ленінска-сталінскай бальшавіцкай партыі, у жорсткай барацьбе супроць трацкісцка-бухарынскіх здраднікаў, буржуазных нацыяналістаў і іншых ворагаў народа пабудавалі сацыялізм, ператварылі краіну з убогай і бяссільнай у магутную, багатую, квітнеючую сацыялістычную дзяржаву, у якой няма прыгнечання чалавека чалавекам, няма дзялення на народы пануючыя і народы прыгнечаныя.

У рэзультаце пераможнага ажыццяўлення сталінскіх пяцігодак, індустрыялізацыі краіны і перамогі калгаснага ладу на вёсцы савецкая краіна перажывае нябачаны росквіт за ўсіх галінах гаспадаркі і культуры.

На агульным фоне бурнага ўздыму народнай гаспадаркі ўсёй савецкай краіны асабліва хутка ідзе ўгару развіццё прамысловасці, сельскай гаспадаркі і культуры нацыянальных ускраін. Ленінска-сталінская нацыянальная палітыка забяспечыла шпаркія тэмпы індустрыялізацыі раней адсталых нацыянальных рэспублік, іх гіганцкі гаспадарчы і культурны ўздым.

Дзякуючы правільнай палітыцы партыі Леніна — Сталіна, знікла былая непрыязнасць і недавер'е да вялікаросаў, узы брацкай дружбы звязваюць украінцаў, казахаў, грузін, кіргізаў і ўсе іншыя народы СССР з вялікім рускім народам, які, як першы сярод роўных у брацкай сям'і народаў, аказваў дапамогу раней адсталым нацыянальнасцям, дапамог ім адрадзіцца да новага жыцця.

Вынікі нацыянальнага будаўніцтва СССР ярка паказаны ў дакладзе таварыша Сталіна аб праекце Канстытуцыі СССР на Надзвычайным VIII Усесаюзным з'ездзе Саветаў.

«У рэзультаце мы маем цяпер зусім склаўшуюся і вытрымаўшую ўсе іспыты шматнацыянальную сацыялістычную дзяржаву, моцнасці якой магла-б пазайздросціць любая нацыянальная дзяржава ў любой частцы свету».

Сталінская Канстытуцыя развіла і замацавала прынцыпы, на якіх грунтуецца наша шматнацыянальная дзяржава, якая ўключае зараз 11 саюзных рэспублік. Выбары ў Вярхоўны Совет СССР прадэманстравалі моцнасць і непарушнасць брацкіх уз, звязваючых народы СССР, іх бязмежную адданасць бальшавіцкай партыі і яе правадыру таварышу Сталіну. Маральнае і палітычнае адзінства ўсяго савецкага народа, велізарны рост палітычнай актыўнасці працоўных усіх нацыянальнасцей ярка [illegible] віліся на выбарах у Вярхоўны Совет [illegible]Р. За кандыдатаў блока камуністаў і беспартыйных у Совет Саюза аддалі свае [illegible] галасы 98,6 проц., у Совет Нацыянальнасцей — 97,8 проц. усіх галасаваўшых [illegible]. Ніколі ні адзін урад у свеце не атрымліваў такога аднадушнага адабрэння сваёй палітыкі, не апіраўся на такую колькасць выбаршчыкаў, як савецкі ўрад.

Чым больш мацнее [illegible] багацее шматнацыянальная савецкая дзяржава, тым больш лютай робіцца нянавісць да яе міжнароднай буржуазіі. Фашысцкія агрэсары ў сваёй падрыўной работе, накіраванай супроць СССР, абапіраюцца на сваіх агентаў — буржуазных нацыяналістаў і трацкісцка-бухарынскіх бандытаў. Подла двурушнічаючы, здрадлівa маскіруючыся, гэтыя агідныя агенты фашысцкіх разведак накіроўвалі сваю шпіёнскую, шкодніцкую і тэрарыстычную дзейнасць на тое, каб адарваць ад [illegible] Украіну, Беларусь, Узбекістан і іншыя нацыянальныя рэспублікі, аддаць на разрыванне замежным захватчыкам, [illegible]няць у народаў СССР іх шчаслівае жыццё, зноў надзець на іх ярмо буржуа-памешчыцкай эксплаатацыі. Не бываць гэтаму! Наша [illegible]пільная савецкая разведка, кіруемая верным сталінцам Н. І. Ежовым, раскрыла страшэнныя злачынствы [illegible]ых злейшых ворагаў садружжаства наро[illegible] жалезнай рукой разграміла шпіёнска-шкодніцкія гнёзды. Апіраючыся на падтрымку мільённых народных мас, слаўныя намуннутрэльцы да канца знішчаць буржуа-нацыяналістычных і трацкісцка-бухарынскіх наймітаў фашызма. Няма такой [illegible], якая магла-б пахіснуць магутнасць шматнацыянальнай савецкай дзяржавы, якая ідзе пад кіраўніцтвам партыі Леніна — Сталіна да новых слаўных перамог.

Народы Савецкага Саюза [illegible] адчуваюць бліскучыя рэзультаты [illegible]нінска-сталінскай нацыянальнай палітыкі. Сэрцы працоўных усіх нацыянальнасцей поўны падзякі і гарачай любві да [illegible] арганізатара сацыялістычных перамог і садружжаства народаў — вялікага Сталіна.

Пад ленінска-сталінскім сцягам будзе і далей мацнець брацтва і дружба народаў СССР, будуць множыцца багацці савецкай краіны, асвятляючай працоўным усяго свету шлях да пазбаўлення ад [illegible], галечы і бяспраўя, шлях да ззяючых вяршынь камунізма.

ВЕЛІКА І НЕПАРУШНА СТАЛІНСКАЯ ДРУЖБА НАРОДАЎ СССР

* * *

ГІГАНЦКАЯ СІЛА КРАІНЫ

Пад сонцам Сталінскай Канстытуцыі мацнее вялікая дружба народаў нашай социялістычнай радзімы. Пад кіраўніцтвам комуністычнай партыі і вялікага правадыра працоўных таварыша Сталіна шматнацыянальны 170-мільённы совецкі народ будуе рыдатны будынак комунізма.

У сузор'і 11 рэспублік пышна квітнее наша ордэнаносная Совецкая Беларусь. Былая калонія, адсталая, забітая, лапцюжная — Беларусь ператварылася, пры брацкай дапамозе вялікага рускага народа, у адну з перадавых рэспублік Саюза ССР.

За годы сталінскіх пяцігодак выраслі ў нас светлыя карпусы фабрык і заводаў, якія выпускаюць складаныя станкі, шоўк, піяніны, цэмент, вопратку, абутак і інш.

Рост нашай рэспублікі, яе магутнасць мы бачым на кожнай фабрыцы, кожным заводзе. Вось і наш дрэваапрацоўчы завод імя Молатава. Ён вырас на нашых вачах. З поўсаматужнага прадпрыемства завод ператварыўся ў адно з буйнейшых прадпрыемстваў рэспублікі.

У нашых цэхах працуюць рабочыя розных нацыянальнасцей — беларусы, яўрэі, рускія. Усе мы дружным, адзіным калектывам змагаемся за павышэнне социялістычнай прадукцыйнасці працы, за ўзмацненне нашага завода.

Я, малады стаханавец, равеснік Вялікага Кастрычніка, вырас у сям'і рабочага-беларуса. Мой бацька з малых год пайшоў працаваць на лесазавод. Ён на сваёй спіне адчуў лютую эксплаатацыю, нацыянальны гнёт. Даволі сказаць, што ён толькі пры совецкай уладзе атрымаў прафесію качагара, навучыўся грамаце.

Мне ўжо не прышлося прайсці гэты суровы жыццёвы шлях бацькі. Мяне выхавалі комуністычная партыя і совецкая ўлада. Скончыўшы школу ФЗВ, я з 1935 года працую столярам на заводзе імя Молатава. Норму выконваю на 700 проц. Зарабляю па 1000 рублёў у месяц.

Я адзін з мільёнаў совецкіх юнакоў, перад якімі адкрыты шырокія гарызонты. Маладыя людзі капіталістычных краін асуджаны на беспрацоўе, голад і празябанне. Яны не могуць думаць аб сваім будучым, бо не ўпэўнены нават у заўтрашнім дні.

Моладзь совецкай краіны — самая шчаслівая, здаровая, жыццерадасная моладзь ва ўсім свеце.

Сёнешні дзень з'яўляецца вялікім святам для беларускага народа, як і для ўсіх нацыянальнасцей Совецкага Саюза.

Магутнасць нашай краіны заключаецца ў цеснай, непахіснай дружбе ўсіх народаў СССР, яна будзе мацнець яшчэ больш і больш, і гэтую сілу нікому не перамагчы.

Ф. С. КУСКОЎ,
стаханавец менскага дрэваапрацоўчага завода імя Молатава.

ГАРАЧЫЯ ПАТРЫЁТЫ

Мінула 15 год з дня заснавання Саюза Совецкіх Социялістычных Рэспублік. Расце і мацнее наша цудоўная социялістычная радзіма, атрымала поўную перамогу ленінска-сталінская нацыянальная палітыка. У свяшчэннай і непахіснай дружбе свабодныя народы вялікага Совецкага Саюза будуюць сваё шчаслівае, радаснае жыццё.

Пільна ахоўвае гэтае радаснае жыццё ад капіталістычных драпежнікаў наша слаўная Рабоча-Сялянская Чырвоная Армія.

Штогод краіна пасылае маладое, здаровае папаўненне ў рады Чырвонай Арміі. Штогод лепшыя маладыя сыны нашай радзімы ідуць у вайсковыя вучылішчы, дзе куюцца слаўныя, адданыя справе партыі Леніна — Сталіна камандзіры Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі.

Адной з кузняў, дзе выхоўваюцца чырвоныя лейтэнанты, з'яўляецца Менскае вайсковае вучылішча імя М. І. Калініна. Сярод курсантаў МВУ ёсць прадстаўнікі розных нацыянальнасцей — беларусы, рускія, украінцы, марыйцы, яўрэі і інш. Усе яны жывуць дружнай сям'ёй, дапамагаюць адзін аднаму ў вучобе. Няма паміж імі ніякай нацыянальнай розні. І рускі з Калінінскай ці Маскоўскай вобласці, і украінец з паўднёвых стэпаў, і беларус з адроджанага Палесся, і марыец з горнага Прыволжскага края, — усе жывуць выключна спаяным і дружным калектывам. Яны горача любяць сваю радзіму, ганарацца магутнасцю і багаццямі яе.

Усе яны добра ведаюць, якое прыкрае жыццё было ў старой царскай Расіі, ведаюць па расказах бацькоў. Вось украінец тав. Мельнік. Яго бацька прапаваў усё жыццё да 1917 года батраком у украінскіх кулакоў і памешчыкаў, а сям'я ніколі не наядалася ўдосыць хлебам. Вось марыец тав. Пронін, бацька якога да рэволюцыі не меў кавалка зямлі. Тав. Пронін добра ведае, як іх, марыйцаў, прыгнятаў царскі ўрад, як зьдзекаваліся з іх. Вось беларус тав. Слаўны. Яго бацькі гнулі спіну да рэволюцыі на кулакоў, а малыя дзеці сядзелі ў халоднай хаце, чакалі, покуль бацька прынясе потам і крывёю зароблены кавалак сухога хлеба.

Зараз і тав. Мельнік, і тав. Пронін, і тав. Слаўны вучацца разам у вайсковым вучылішчы. Як выдатныя ў вучобе і дысцыпліне, яны назначаны малодшымі камандзірамі, будуць вучыць малады курсантаў.

Кожны часны грамадзянін Совецкага Саюза — гарачы патрыёт сваёй радзімы, глыбока і беззаветна адданы большэвіцкай партыі, вялікаму Сталіну. Кожны з нас гатоў за сваю социялістычную радзіму аддаць усе сілы, усё жыццё.

Курсант МВУ С. І. БРЫЖАНЬ.

* * *

ПРАЎДА І ШЧАСЦЕ

У рэзультаце ленінска-сталінскай нацыянальнай палітыкі Беларусь ператварылася ў квітнеючую роўнапраўную социялістычную рэспубліку з вышэйшымі навучальнымі ўстановамі, якія маюць прафесароў і доцэнтаў, вышаўшых з народа і падрыхтаваных на месцы ў Беларусі. Беларусь атрымала сваіх настаўнікаў, урачоў, аграномаў, інжынераў — з рабочых і сялян, стварыўшых новую совецкую інтэлігенцыю.

Беларусь атрымала свае драматычны і оперны тэатры, сваю кансерваторыю, сваіх народных паэтаў і артыстаў, атрымала поўную магчымасць вырошчваць сваіх музыкантаў, спевакоў і пісьменнікаў.

Дружба народаў згуртавала вакол сцяга Леніна—Сталіна ўсе нацыянальнасці нашай вялікай радзімы і зрабіла СССР непрыступнай крэпасцю для ўсіх ворагаў социялізма, адкуль-бы яны ні паявіліся.

Беспрыкладныя ў гісторыі бліскучыя рэзультаты выбараў у Вярхоўны Совет паказалі працоўным усяго свету, што брацтва народаў СССР ёсць адзіная крыніца для зацвярджэння на зямлі праўды і шчасця. Выбары ў Вярхоўны Совет указалі ўсяму чалавецтву, што толькі дружба працоўных усіх нацый зможа раздуць полымя сусветнай рэволюцыі і зацвердзіць на земным шары для ўсіх грамадзян справядлівае і шчаслівае жыццё пад кіраўніцтвам слаўнай комуністычнай партыі.

Праф. С. М. МЕЛКІХ.

У СССР Я ЗНАЙШОЎ СВАЮ РАДЗІМУ

Да рэволюцыі цыганы не мелі ніякіх чалавечых правоў. Век свой яны вандравалі па свету і жабравалі. Шацёр і калёсы — увесь быў скарб цыганскі. Так жыў і я. Жыццё было невыносна цяжкім, дзікім. Давялося мне быць і ў царскай арміі. Кожны начальнік лічыў сваім абавязкам здзекавацца над табой і біць толькі за тое, што ты цыган.

З усім гэтым назаўсёды пакончыў Вялікі Кастрычнік.

Я ганаруся тым, што мне давялося з вінтоўкай у руках змагацца на фронце з белымі бандамі, граміць чорныя зграі буржуяў і памешчыкаў, заваёўваць светлае жыццё. У гэтай вялікай бойцы вырас і ўмацаваўся непахісны саюз народаў СССР, іх вялікая, кроўная, неразрыўная дружба. У гэтым вялікім саюзе наша Совецкая Беларусь, пры дапамозе вялікага рускага народа, пад кіраўніцтвам слаўнай партыі Леніна — Сталіна, ператварылася ў квітнеючую краіну.

Усе мы жывем па Сталінскай Канстытуцыі, адчуваем асалоду чалавечага жыцця. І я, цыган, поўнасцю карыстаюся гэтымі вялікімі правамі грамадзяніна СССР.

З'яднаныя вялікім Сталіным народы СССР заваявалі нябачаныя ў свеце правы. Я стаў рабочым социялістычнага прадпрыемства, гаспадаром, атрымаў сваю радзіму. Сям'я мая жыве шчасліва, як і ўвесь наш совецкі народ. Дзеці вучацца ў школах, сам я ліквідаваў сваю непісьменнасць. Я ўступіў у спачуваючыя ВКП(б), бо няма і не можа быць у мяне іншага шляху, як шлях партыі Леніна—Сталіна.

Наша дружба непарушна. За гэту дружбу таму, хто даў яе нам, любімаму Сталіну — вялікая слава. За гэту дружбу я гатоў, як і ўвесь наш народ, у любую мінуту аддаць усе сілы і жыццё.

БАРАНОЎСКІ Агей Фёдаравіч,
рабочы прадзільнага корпуса магілёўскай шаўковай фабрыкі імя Куйбышава.

В. ЛЕБЕДЗЕЎ-КУМАЧ

НАША МАСКВА

Шмат на карце кропак дробных,
Горных пікаў і нізін, —
Але сэрцу самы родны
З тых кружочкаў ёсць адзін.

Горад гэты — яснацветы —
Светлай Волгі сінява, —
Наша сіла — Масква,
Наша слава — Масква,
Наша гордасць — прыгожая Масква!

Большэвіцкая краіна
Гордым гімнам родных моў,
Песняй маці, песняй сына
Ёй выказвае любоў.

Горад гэты — яснацветы —
Роднай Волгі сінява, —
Наша сіла — Масква,
Наша слава — Масква,
Наша гордасць — прыгожая Масква!

Акцябронак хоча ведаць,
Ледзь пачаўшы гаварыць,
Дзе Масква, што над сусветам
Яснацветам зор гарыць.

Горад гэты — яснацветы —
Светлай Волгі сінява, —
Наша сіла — Масква,
Наша слава — Масква,
Наша гордасць — прыгожая Масква!

У паветры, пад вадою,
Ці на полюсе сівым
Мы з далёкаю Масквою
Сэрцам злучаны адным.

Горад гэты — яснацветы —
Роднай Волгі сінява, —
Наша сіла — Масква,
Наша слава — Масква,
Наша гордасць — прыгожая Масква!

Мы працуем для радзімы
Ад зары і да начы,
Дзе-б далёка ні жылі мы
Ўсе мы сэрцам масквічы!

Горад гэты — яснацветы —
Светлай Волгі сінява, —
Наша сіла — Масква,
Наша слава — Масква,
Наша гордасць — прыгожая Масква!

Стаць гатовы люд працоўны,
Як да зброі пазавуць, —
Пад дзяржаўны сцяг чырвоны
За таварыша — Маскву!

Горад гэты — яснацветы —
Роднай Волгі сінява, —
Наша сіла — Масква,
Наша слава — Масква,
Наша гордасць — прыгожая Масква!

З рускай мовы пераклаў АРКАДЗЬ КУЛЯШОЎ.

* * *

БУДУ АХОЎВАЦЬ СВАЮ РАДЗІМУ

Пры праклятым царызме нас, татар, не лічылі за людзей, здзекаваліся над намі, абманвалі на кожным кроку.

У нашай вёсцы Ермакееўскай жыў памешчык Култаў, які меў некальк сотнях дзесяцін зямлі, свой памешчыцкі маёнтак. Ён люта эксплаатаваў батракоў, беднейшых сялян. Мой бацька працаваў у гэтага памешчыка, гнуў спіну ад самай раніцы да позняй ночы за 25—30 капеек у дзень. Маці хадзіла на падзённыя работы. Бацька і маці былі непісьменнымі. Школы ў вёсцы не было, замест яе была мячэць, дзе мулы дурманілі працоўны народ.

Цяпер, дзякуючы клопатам вялікага Сталіна і ажыццяўленню ленінска-сталінскай нацыянальнай палітыкі, наша вёска стала непазнавальнай. Замест старых, раздробленых гаспадарак у нас большэвіцкі калгас. Цяпер мы маем свой дом, карову, свіней, дробную птушку. У гэтым годзе наша сям'я выпрацавала 600 працадзён.

Цяпер я магу з гонарам заявіць, што наша сям'я жыве культурна і заможна. Мае бацька і маці навучыліся чытаць і пісаць.

Я знаходжуся ў радах нашай Чырвонай Арміі, і я ганаруся высокім званнем байца-чырвонаармейца. Са зброяй у руках я моцна буду ахоўваць социялістычную радзіму, шчаслівае жыццё, заваёванае нашымі бацькамі. Я ведаю, што служба ў Чырвонай Арміі ёсць ганаровы абавязак кожнага грамадзяніна СССР.

НУРСАІД АРСЛАМАЎ.

Я ГАНАРУСЯ СВАЁЙ РАБОТАЙ

Царскі ўрад нацкоўваў адну нацыянальнасць на другую, сеяў вякамі рознь, нянавісць сярод народаў старой Расіі. Лютая эксплаатацыя працоўных капіталістамі і памешчыкамі прыводзіла да вымірання многіх народнасцей.

Аб асвеце пры царызме працоўныя татары, кіргізы, армяне, калмыкі, беларусы і многія іншыя нацыянальнасці нават і марыць не маглі. Для іх дарога ў школы была закрыта. Паны, кулакі, баі — вось з якога асяроддзя расла тады інтэлігенцыя, абараняўшая інтарэсы капіталістаў, памешчыкаў і кулакоў.

Вялікая Кастрычніцкая социялістычная рэволюцыя паклала канец социяльнаму і нацыянальнаму гнёту. Вялікая партыя Леніна—Сталіна забяспечыла кожнай нацыянальнасці роўнапраўе. У вялікім Совецкім Саюзе з кожным днём усё больш мацнее дружба паміж народамі.

За 15 год існавання СССР значна вырасла інтэлігенцыя з рабочых і сялян ва ўсіх нацыянальных рэспубліках. Інтэлігенцыя, якая кроўнымі ніцямі звязана з народам, беззаветна служыць справе социялізма.

Я, настаўніца-беларуска, інтэлігент краіны Советаў. Я ганаруся тым, што мне даверылі адказнейшы ўчастак работы — выхаванне совецкай дзетвары, выхаванне людзей сталінскай эпохі. Мне 25 год, і з іх 8 год я працую настаўніцай. Усе сілы, усе свае здольнасці я аддаю і буду аддаваць справе далейшага росквіту нашага вялікага Совецкага Саюза.

Няхай запомняць ворагі, што ім ніколі не ўдасца парушыць цесную дружбу народаў СССР. А тыя, хто паспрабуе ўбіць клін у дружбу народаў, будуць сцёрты з твару совецкай зямлі.

В. А. ЛАГУТА,
настаўніца 45 менскай школы.

* * *

РАСЦЕ КРАІНА, РАСТУЦЬ ЛЮДЗІ

15 год з дня стварэння СССР — якая слаўная і вялікая дата! Як многа зроблена за гэты кароткі гістарычны тэрмін, якія бліскучыя перспектывы наперадзе! Пад сонцам Сталінскай Канстытуцыі шчасліва і радасна зажылі ўсе народы вялікага СССР.

Я рос і выхоўваўся ў Беларускай рэспубліцы. Рэспубліка накіравала мяне вучыцца ў сталіцу Саюза — Маскву. Інстытут я паспяхова скончыў, і мяне, па маёй просьбе, накіравалі на будаўніцтва гомельскага шклозавода.

1932 год. Будаўніцтва ў разгары. На палях, якімі калісьці ўладаў барон Нолькен, сталі хутка вырастаць велізарныя карпусы шклозавода—буйнейшага ў СССР. Выраслі высокія карпусы рабочага пасёлка. Брацкія саюзныя рэспублікі сачылі за нашым будаўніцтвам і аказвалі нам дапамогу. Рускія і украінскія рабочыя пасылалі нам абсталяванне для завода, пасылалі людзей, знаёмых з тэхнікай вытворчасці на механізаваных шклозаводах.

1933 год. Задыміліся трубы завода. У дзень вялікай гадавіны Кастрычніцкай рэволюцыі завод выпусціў першыя лісты шкла. З гэтага моманту прайшло ўсяго 4 годы. А якія велізарныя змены ў жыцці завода, у жыцці людзей!

Рос завод, раслі і людзі. Інжынер па мантажу, дзяжурны інжынер, начальнік лабараторыі, начальнік цеплатэхнічнага бюро—вось мой вытворчы шлях. Раслі таварышы па рабоце: інжынер Карнееў, сын селяніна-бедняка ў мінулым, зараз начальнік аднаго з важнейшых цэхаў завода—газагенератарнай станцыі. Інжынер Фральцоў, у мінулым беспрытульны, зараз начальнік састаўнога цэха. Інжынер Папоў—спрадвечны пролетарый—зараз загадчык вытворчасці ўсяго завода. Іх жыццёвы шлях—шлях многіх людзей нашай краіны социялізма.

І калі ворагі адважацца пасягнуць на наша шчаслівае і радаснае жыццё, то па заклiку партыі, па заклiку любімага Сталіна і тав. Варашылава ў шарэнгу байцоў, разам з усім калектывам нашага завода, разам з усім многамільённым народам вялікага Совецкага Саюза, стану і я, камандзір запаса, інжынер, выхаваны партыяй і ленінскім комсамолам.

Пётр Нікалаевіч ШТЭРНОЎ,
інжынер гомельскага шклозавода імя Сталіна.

ВЫРАСЛА НОВАЯ ВЁСКА

Царская ўлада нацкоўвала адзін народ на другі і прыгнечвала нацыянальныя меншасці. Мы ніколі не забудзем той пракляты час, калі беларусы баяліся называць сябе беларусамі.

І вось ужо дваццаць першы год народы Совецкага Саюза жывуць у вялікай брацкай дружбе і дапамагаюць адзін другому будаваць новае жыццё.

Я — беларус і я шчаслівы і горды тым, што з'яўляюся грамадзянінам СССР, грамадзянінам БССР. Партыя большэвікоў, наш дарагі бацька таварыш Сталін заўсёды клапаціліся аб умацаванні дружбы паміж народамі. Іменна яна дала магчымасць ператварыць адсталыя ў мінулым нацыянальныя ўскраіны ў магутныя квітнеючыя совецкія рэспублікі.

Была наша Беларусь цёмнай і забітай, а цяпер куды ні глянь — усюды жыццё новае, прыгожае, раданае. Новыя заводы, фабрыкі, школы, клубы, універсітэты. Далёка за прыкладамі не трэба хадзіць. Вазьму нашу вёску Уцень, Цэрахоўскага раёна, у якой я жыву ўсе годы. Была яна ў мінулым такая-ж цёмная і забітая, як і ўся доля сялянская пры царскім рэжыме.

Цяпер наша вёска — гэта калгас «Большэвік». Раней селянін гнуў спіну над сахой, а цяпер нашу калгасную зямлю, якая аддана нам навечна, апрацоўваюць трактары. Ёсць у нас і такія сельскагаспадарчыя машыны, як малатарні, веялкі, касілкі і інш.

Раней у нашай вёсцы была царкоўна-прыходская школа, у якой навучалася 100 дзяцей, ды і то заможных бацькоў. Зараз у школе навучаецца 400 дзяцей. Пра газеты мы нават і не чулі. Цяпер у нас кожны калгасны двор атрымлівае газеты, журналы. Мы не ведалі пра радыё, тэлефон, кіно — усё гэта ёсць цяпер у нашай вёсцы. Пра адукацыю мы толькі марыць маглі. Я сам за свае сорак год толькі тры зімы правучыўся. А нашым дзецям усе навучальныя ўстановы даступны. Вось я прыблізна падлічыў, колькі пры совецкай уладзе выйшла вучоных людзей з нашай вёскі: 10 настаўнікаў, 5 камандзіраў Чырвонай Арміі, 6 інжынераў і тэхнікаў. Апрача таго, добрых два дзесяткі дзяцей калгаснікаў вучацца ў гарадах — у тэхнікумах і універсітэтах.

Жыццё з кожным годам становіцца больш заможным. Я выпрацаваў у гэтым годзе 450 працадзён, а жонка мая —150. Мы атрымалі многа хлеба, бульбы, грошай. Толькі ў калгасе я—былы батрак—дабіўся багатага жыцця.

Усё гэта магчыма толькі ў нашай совецкай краіне, у СССР, дзе ёсць брацкая дапамога адной рэспублікі другой, дзе ёсць наша моцная дружба, дзе ўсе народы ідуць пад кіраўніцтвам таварыша Сталіна да новых перамог. Гэту дружбу нікому і ніколі не ўдасца парушыць. Калі вораг пасмее толькі напасці на нашу шчаслівую радзіму, мы ўсе, дружнай сям'ёй народаў СССР, станем грудзьмі на абарону нашай дарагой социялістычнай бацькаўшчыны.

АБУШЭНКА Іван Осіпаў,
калгаснік калгаса «Большэвік», Уцеўскага сельсовета, Цэрахоўскага раёна.

ТРЫУМФ ЛЕНІНСКА-СТАЛІНСКАЙ НАЦЫЯНАЛЬНАЙ ПАЛІТЫКІ

Вялікая Кастрычніцкая социялістычная рэволюцыя разбіла «турму народаў», якою з'яўлялася Расія памешчыкаў і капіталістаў. «Народы-цары, народы-рабы **упершыню** ў гісторыі чалавецтва паднялiся да становішча народаў **сапраўды** свабодных і **сапраўды** роўных, заражаючы сваім прыкладам прыгнечаныя народы ўсяго свету» **(Сталін).**

Вялікая Кастрычніцкая социялістычная рэволюцыя знішчыла ўладу памешчыкаў і капіталістаў, знішчыла сістэму эксплаатацыі і тым самым ліквідавала назаўсёды каланіяльнае рабства і нацыянальнае прыгнечанне. Ленінска-сталінская нацыянальная палітыка згуртавала 175 народаў і плямён совецкай краіны ў адзіную дружную сям'ю працаўнікоў социялістычнага грамадства.

«З часу ўтварэння совецкіх рэспублік, — гаварыў таварыш Сталін на X Усерасійскім з'ездзе Советаў 26 снежня 1922 г.,—дзяржавы свету разбіліся на два лагеры: на лагер социялізма і на лагер капіталізма. У лагеры капіталізма мы маем імперыялістычныя войны, нацыянальную рознь, прыгнечанне, каланіяльнае рабства і шавінізм. У лагеры Советаў, у лагеры социялізма, мы маем, наадварот, узаемнае давер'е, нацыянальную роўнасць, мірнае сужыццё і брацкае супрацоўніцтва народаў».

Баючыся развіцця рабочага руху на «ўскраінах», царскія сатрапы ўсямерна стараліся трымаць Беларусь на ўзроўні сярэдневякоўя, увекавечыць яе гаспадарчую і культурную адсталасць. У рэзультаце гэтай палітыкі ў межах сучасных граніц БССР на 4,7 мільёна насельніцтва мелася ў той час усяго каля 20 тысяч рабочых поўсаматужных прадпрыемстваў, на якіх праводзілася дзікая эксплаатацыя, пры 12—14-гадзінным рабочым дні.

Каласальная прамысловая адсталасць старой Беларусі суправаджалася ўсеўладдзем памешчыка і кулака ў вёсцы і велізарным аграрным перанасяленнем. З 22 мільёнаў дзесяцін зямлі 12 мільёнаў дзесяцін знаходзілася ў руках памешчыкаў і толькі 10 мільёнаў, г. зн. 45 проц., належала 4 мільёнам сялянскага насельніцтва. Звыш 200 тысяч батракоў сгаралі багацці памешчыкам і кулакам, якія, апрача таго, трымалі ў поўнай кабале больш 60 проц. сялянскіх гаспадарак.

Каланіяльны разбой і нацыянальны гнёт знаходзілі сваё яркае выражэнне ва ўстанаўленні «черты оседлости» для яўрэйскіх працоўных мас, у сістэматычным нацкоўванні адной нацыянальнасці на другую, у жудаснай арганізацыі пагромаў і, нарэшце, у поўнай забароне роднай мовы.

У беларускага народа было зусім адабрана права на родную мову, а тым больш на друкаванае слова на роднай мове. Рускае-ж слова афіцыйна даходзіла да працоўных толькі ў паліцэйска-папоўскім чорнасоценным духу. Звыш 70 проц. насельніцтва Беларусі былі зусім непісьменныя, а з 30 проц. пісьменных добрую палову стварала армія каланізатараў і эксплаататарскія класы Беларусі. Калі да гэтага дадаць, што ў Беларусі не было ні адной ВНУ, ні адной навукова-даследчай установы, то ўзровень развіцця культуры ў старой Беларусі будзе ясным.

Такім бязрадасным было становішча працоўных мас Беларусі пад уладаю памешчыкаў і капіталістаў, пад уладаю каланізатараў.

У рэзультаце перамогі Кастрычніцкай социялістычнай рэволюцыі, пры велізарнай дапамозе рускага рабочага класа, рускага народа, беларускі народ заваяваў сваё вызваленне ад каланіяльнага заняволення, нацыянальнага гнёту, ад улады і эксплаатацыі памешчыкаў і капіталістаў. Сталінскім геніем і клопатамі народжана свабодная Совецкая Беларусь.

Пры велізарнай брацкай дапамозе рускага рабочага класа, пад кіраўніцтвам партыі Леніна—Сталіна, беларускі народ ліквідаваў сваю гаспадарчую і культурную адсталасць, ператварыўшы сваю краіну ў адну з перадавых совецкіх рэспублік, дабіўшыся заможнага, радаснага жыцця.

Нябачанымі тэмпамі расла гаспадарчая магутнасць Совецкай Беларусі. У рэзультаце правядзення ленінска-сталінскай нацыянальнай палітыкі яна ператварылася з адсталай аграрнай «ускраіны» ў краіну з развітай буйной прамысловасцю. За годы совецкай улады, за годы сталінскіх пяцігодак прамысловая прадукцыя БССР узрасла ў 22 разы ў параўнанні з 1913 годам і дасягнула 73 проц. агульнай прадукцыі народнай гаспадаркі БССР.

У корані змянілася беларуская вёска. Адышла ў беззваротнае мінулае разам з сахой беспрасветная галеча і цемната беларускага селяніна. У 10 тысячах калгасаў і соўгасаў будуюць сваё шчаслівае жыццё социялістычныя працаўнікі беларускай вёскі. Совецкая ўлада ўзброіла іх тысячамі трактараў і камбайнаў, многімі тысячамі розных машын. На аснове перамогі калгаснага ладу, на аснове правядзення ленінска-сталінскай нацыянальнай палітыкі, якая выражаецца ў велізарнай дзяржаўнай дапамозе Совецкага Саюза, калгаснае сялянства Совецкай Беларусі цвёрда стала на шлях забяспечанага заможнага, культурнага жыцця.

Ленінска-сталінская нацыянальная палітыка прывяла да нябачанага росквіту культуры ў Совецкай Беларусі—культуры, нацыянальнай па форме, социялістычнай па зместу. Выраслі новыя нацыянальныя кадры социялістычных працаўнікоў горада і вёскі. Непісьменнасць і цемната—сродак памешчыкаў і буржуазіі для эканамічнага і палітычнага заканалення працоўных—ліквідаваны назаўсёды. З краіны з 70 проц. непісьменных Совецкая Беларусь ператварылася ў краіну суцэльнай пісьменнасці. Совецкая ўлада адкрыла шырачэзны шлях да вышэйшай асветы. 22 ВНУ, 72 тэхнікумы, 20 рабфакаў куюць работнікаў з вышэйшай і сярэдняй асветай з асяроддзя працоўных розных нацыянальнасцей для ўсіх галін народнай гаспадаркі і культуры.

Толькі пры совецкай уладзе беларускі народ атрымаў магчымасць карыстацца друкаваным словам на роднай мове. Звыш 200 газет з 700-тысячным тыражом, сотні назваў кніг з вялізным тыражом твораў класікаў марксізма-ленінізма, тысячы назваў кніг па розных галінах ведаў абслугоўваюць каласальна ўзросшыя культурныя запросы працоўных БССР.

Працоўныя Совецкай Беларусі ведаюць, што ад эксплаатацыі памешчыкаў і капіталістаў, ад галечы і голаду, ад каланіяльнага рабства і нацыянальнага гнёту іх вызваліла Вялікая Кастрычніцкая социялістычная рэволюцыя. Яны ведаюць, што толькі ў вялікай брацкай сям'і народаў Совецкага Саюза яны знайшлі сапраўды чалавечае жыццё. Яны ведаюць, што да гэтага жыцця іх прывяла партыя Леніна—Сталіна. Яны ведаюць, што творцам гэтага жыцця, найвялікшым другам усіх працоўных народаў, кіраўніком социялістычных перамог з'яўляецца таварыш Сталін. І вось чаму ўвесь беларускі народ 12 снежня аднадушна галасаваў за сталінскі блок комуністаў з беспартыйнымі.

Ворагі народа, беларускія нацыяналфашысты, разам з фашысцкай бандай трацкістаў-бухарынцаў, прабавалі падарваць социялістычныя заваяванні беларускага народа, адарваць Совецкую Беларусь ад Совецкага Саюза, рэстаўрыраваць уладу памешчыкаў і капіталістаў, ператварыць нашу квітнеючую, радасную краіну ў калонію германа-польскага фашызма. Але працоўныя Совецкай Беларусі з дапамогаю совецкай разведкі, кіруемай тав. Ежовым, выкрылі і раздавілі подлую фашысцкую гадзіну. Адчуваючы на сваім уласным прыкладзе шчаслівага, культурнага жыцця плады ленінска-сталінскай нацыянальнай палітыкі, беларускі народ ніколі не аддасць сваіх заваяванняў.

Разам з усімі народамі Совецкага Саюза, пад кіраўніцтвам партыі Леніна—Сталіна, ён пойдзе да новых перамог социялізма. І калі асатанелы фашызм асмеліцца кранупь совецкую зямлю, беларускі народ будзе ў першых баявых радах за справу социялізма, за вялікі Совецкі Саюз, за сусветную социялістычную рэволюцыю.

П. В. САЕВІЧ.

Калгаснікі сельскагаспадарчай арцелі «Чырвоны партызан», Трасноўскага сельсовета, Заслаўскага раёна, — лепшыя выканаўцы беларускіх народных танцаў і песень.
Фота Б. Вернера (БСФ).

ЛЯВОНІХА
(НА НАРОДНЫ МАТЫЎ)

Эх, Лявоніха, якая-ж ты цяпер!
Не пазнаць цябе, Лявоніха, павер, —
Буйна-буйна тваё шчасце зацвіло,
Як-бы й долі ў цябе горкай не было.
Завяла ты для сябе калгасны лад,
І цвіце ён, як цудоўны любы сад.
Стала жыць табе ўжо лепш і весялей
Ды пашло ў цябе ўсё так, як у людзей:
Стаў стаханаўцам заможным твой
Лявон—
Закупіў табе шмат кніг і патэфон,
Ты-ж, алзета ў розных колерах шаўкі,
Славіш песняй свае новыя дзянькі.
Атрымала ад дзяржавы ты свае
Канстытуцыю, якая табе ўсе
Забяспечвае правы на ўвесь твой век —
Ці-ж мог мець яе раней чалавек!

І сягоння ў нас празмерна кожны рад,
Што па ёй ты ўжо абрала свой урад,
Бо ў совеце ёсць наш слаўны дэпутат—
Ён так блізкі, ён так родны нам усім,—
Гэта лепшы вучань Сталіна—наш Клім.
Эх, Лявоніха, якая-ж ты цяпер!
Не пазнаць цябе, Лявоніха, павер, —
У прыгожую святліцу кожны дзень
Заглядае светла-сонечны прамень,
Расплываецца наўкруг яго святло,
Як-бы й хаткі ў цябе курнай не было.
У святліцы на стале ляжыць пірог,
Масла, сала, мёд, варэнне і тварог.

Ты паклікала за стол к свайму дабру
Катэрыну—сінявокую сястру —
І ад радаснай сустрэчы ў гэты час
Вы, абняўшыся, пашлі ў вясёлы пляс:
Эх, сястрыца, Катэрына,
Сінявокая Украіна,
Патанцуем, пагуляем,
Мы на шчасце права маем.
Не пакінем мы на полі
Незасеяных прагалін,
Бо прывёў нас к светлай долі
Наш любімы родны Сталін.
Больш не прыйдзе ў нашы хаты
Лёс, адвечнасцю праклятЫ.
Мы зрадніліся з табою
І з вялікаю Масквою,
Стаў нам родным армянін,
Кабардзінец і грузін...
Ды не толькі мы з табою
Сталі кроўнаю раднёю —
Адзінаццаць нас усіх,
Блізкіх, родных, дарагіх,
Моцных, статных, смелых, мужных
У такой сястрынай дружбе.

Станцавала Лявоніха гапака
Ды размову аб жыцці зноў павяла,
Расказала яна украінскай сястры,
Што ўжо явай сталі мары яе й сны,
Што ўсе дужымі жывуць яе сыны,

Песні звонкія пра Сталіна пяюць
І рэспубліку да новых зор вядуць.
Рвецца радасць на прастор з тваіх
грудзей,
Што займела яшчэ больш сабе дзяцей.
А дзяржава дужа ласкавай была —
Гадаваць іх табе грошай шмат дала.
Многа, многа ў цябе рознага дабра.
Ды няціхая, Лявоніха, пара:
Ходзіць вораг, прытаіўшыся як гад —
Ён дабру твайму, Лявоніха, не рад.
Пільна, зорка аглядай усё кругом,
Каб у твой, заліты сонцам увесь, дом
Не прыйшла якая пакасць з воўчых нор
І не заімгліла твайго шчасця ясных зор—
Не здарма-ж ты пралівала сваю кроў
За Кастрычнік і за маладосць сыноў.
Ты жывеш у роднай сталінскай сям'і
Роўнапраўнай гаспадыняю зямлі,
Светлых фабрык, домнаў, шахт і гарадоў,
Гаспадыняй нашых радасных гадоў.
Дзякуй Сталіну і партыі за ўсё—
За прыгожае шчаслівае жыццё,
За рэсцвіўшыя ў рэспубліцы сады
І за тое, што ў нас кожны малады.
Эх, Лявоніха, якая-ж ты цяпер!
Не пазнаць цябе, Лявоніха, павер, —
Ордэн Леніна ты носіш на грудзях,
Ой, пашаны табе многа на людзях.

ТОДАР АЛЕСІН.

РАДАСНАЯ СУСТРЭЧА НОВАГА ГОДА

Весела сустрэнуць новы год працоўныя сталіцы БССР. Прадпрыемствы, клубы, школы наладжваюць ёлкі, балы-маскарады, вечары мастацкай самадзейнасці.

Моладзь станкабудаўнічага завода імя Варашылава 31 снежня арганізуе вялікі вечар на тэму «Партыя Леніна—Сталіна—арганізатар нашых перамог» і «1938 год будзе годам новых вытворчых перамог».

Фае клуба завода прыгожа дэкарыруецца. Тут будуць вялікія грыбы-бяседкі, кіёскі для продажу канфеці, пакой смеху і інш.

Калі на Крамлёўскай вежы праб'е 12 гадзін ночы, пачнецца мітынг.

Пасля мітынга выступяць артысты Беларускага Дзяржаўнага тэатра оперы і балета. Харавы гурток завода выканае песні аб Канстытуцыі, аб вялікім Сталіну. Духавы аркестр выканае юбілейны марш Іпалітава-Іванова, прысвечаны таварышу Варашылаву.

Раніцай 1 студзеня для дзяцей рабочых завода наладжваецца новагодняя ёлка.

Вучні філіяла музычнай школы пры заводскім клубе рыхтуюць рознастайныя выступленні. Увечары адбудзецца сход рабочых, прысвечаны вынікам 1937 года. Лепшыя стаханаўцы будуць прэміраваны. Заводу будзе ўручан дыплом за экспанаты, прадстаўленыя на выстаўцы «БССР за 20 год».

250 дзяцей работнікаў Дзяржгандлю збяруцца 31 снежня на навагоднюю ёлку ў свой клуб. Тут ім будуць разданы навагоднія падарункі. Дзіцячы балетны гурток клуба выканае рад народных танцаў.

Увечары для работнікаў Дзяржгандля наладжваецца вечар, танцы, бой канфеці і іншае.

***

ВІЦЕБСК. У вітрынах магазінаў—прыгожыя ёлкі. Яны свецяцца ад рознакаляровых лямпачак, рознастайных бліскучых цацак—пазалочаных арэхаў, зорак, рыбак і люстраных шарыкаў. Маленькія дзеці з захапленнем углядаюцца ў вітрыны.

Ля прылаўка аддзела казак гарадскога універмага — вялікае ажыўленне. Дарослыя і дзеці купляюць казкі і цацкі. 28 снежня тут прадана тавараў на 2.500 рублёў.

Такое-ж ажыўленне ў большасці магазінаў горада. Рабочыя і калгаснікі набываюць музыкальныя інструменты, мэблю, копратку. 28 снежня выручка магазіна Вазнтандля № 1 у параўнанні з іншымі днямі падвоілася. У кандзіцерскія магазіны паступіла шмат заказаў на кексы, торты, крэндзелі і іншыя кандзіцерскія вырабы для новагодніх вечароў.

Вялікая радасць чакае дзяцей дэпутата Вярхоўнага Совета тав. Власенкава Кірылы Патапавіча. 30 снежня ён заканчвае вучобы на курсах калгаснага актыва і прыязджае на свята ў свой калгас. Кірыл Патапавіч накупіў шмат цацак і казак для дзяцей.

ВЫТВОРЧЫМІ ПЕРАМОГАМІ СУСТРАКАЮЦЬ 1938 ГОД

БАБРУЙСК. (Спец. кар. «Звязды»). Стаханаўцы, рабочыя, інжынерна-тэхнічныя работнікі прадпрыемстваў горада Бабруйска шырока разгарнулі работу за дастойную сустрэчу новага 1938 года.

Калектыў рабочых мэблевай фабрыкі імя Халтурына, датэрмінова выканаўшы свой гадавы план, абавязаўся да канца года даць краіне звыш плана прадукцыі на 1,2 мільёна рублёў. 28 снежня сваё абавязацельства фабрыка перавыканала, даўшы звыш плана прадукцыі на 1.229 мільёнаў рублёў.

На фабрыцы растуць рады стаханаўцаў. Рэзчык па дрэву тав. Кац у апошнія дні дае рэгулярна 4,5—5 норм. Ён зарабляе за змену 90 руб. Рэзчык па дрэву тав. Лапаценка штодзённа дае 4 нормы, яго заробак — 73 руб. за змену. Стаханаўцы тт. Альтштуль і Аксельрод за 7 гадзін працы выконваюць па тры нормы, стаханаўка тав. Шарамет Паша — 2—3 нормы.

ЗІМОВЫЯ КАНІКУЛЫ Ў ШКОЛАХ

Ва ўсіх школах Магілева пачатак зімовых канікул будзе адзначан новагодняй ёлкай. Школьнікі актыўна рыхтуюцца да яе, развучваюцца песні і вершы. Гурткі дзіцячай самадзейнасці рыхтуюць выступленні.

6 студзеня для вучняў старэйшых класаў будзе арганізаван вечар-маскарад 7 студзеня ў гарадскім тэатры для школьнікаў малодшых класаў адбудзецца вечар вучнёўскай самадзейнасці.

На працягу канікулаў рускі драматычны дзяржаўны тэатр БССР пакажа школьнікам п'есы «Вочная стаўка» — братоў Тур і Шэйніна і «Слава» — Гусева. Кіно «Чырвоная зорка» наладжвае для дзяцей дзённыя кінасеансы.

90 выдатнікаў вучобы з 1 па 12 студзеня будуць адпачываць у Доме адпачынку ў Пячорску. («К. М.»).

ПОСПЕХ БЕЛАРУСКАГА ВАКАЛЬНАГА АНСАМБЛЯ Ў МАСКВЕ

Па запрашэнню Усесаюзнага радыёкамітэта ў Маскву выехаў вакальны ансамбль беларускага радыёкамітэта пад кіраўніцтвам тав. Кляуса. Гэты ансамбль прымаў удзел ва ўсесаюзным радыёфестывалі народнай творчасці, які быў арганізаван у адзнаку 20-годдзя Вялікай Кастрычніцкай соцыялістычнай рэвалюцыі.

27 снежня ансамбль у ліку другіх калектываў спевакоў і музыкантаў брацкіх рэспублік з поспехам выступаў у Цэнтральным Доме Чырвонай Арміі. Ансамбль выканаў дзве беларускія і тры яўрэйскія песні ў апрацоўцы беларускіх кампазітараў Любана, Туранкова і Палонскага. Канцэрт трансліраваўся па СССР. За час прабывання ў Маскве ансамбль выступіць яшчэ ў студыі Усесаюзнага радыёкамітэта і на некаторых прадпрыемствах.

СЛУЦКІЯ ВЫШЫВАЛЬШЧЫЦЫ

Случчына здаўна славіцца сваімі вышывальшчыцамі. Слуцкія паясы вядомы далёка за межамі БССР. Дзесяткі і сотні жанчын паказваюць сваё мастацтва ў вышыванні.

Як паведамляе газета «Праўда на рубяжы» з 1937 года ў Слуцку арганізавана і працуе акруговае вышывальнае таварыства імя Першага мая, якое яднае 180 чалавек. Брыгады вышывальшчыц арганізаваны ў мястэчку Семажаве, у Чырвонай Слабадзе, Старобіне. Многія хатнія гаспадыні з вялікай любоўю і майстэрствам працуюць па вышыванню.

У 1938 годзе таварыства аб'яднае да 500 чалавек. Будуць арганізаваны новыя брыгады вышывальшчыц у Чырвона-Слабодскім, Старобінскім, Копыльскім і Слуцкім раёнах.

У 1938 годзе таварыства выпусціць рознай мастацкай вышыўкі на 200 тысяч рублёў.

ВЫДАТНЫЯ ФІЛЬМЫ ГЛЯДЗЯЦЬ КАЛГАСНІКІ

Наведваемасць кіно — адзін з паказальнікаў росту культуры працоўных. За 11 месяцаў 1937 года ў кінотэатрах Белдзяржкіно было 5.360 тысяч наведванняў гледачоў.

Асабліва вялікія поспехі дасягнуты ва ўкараненні кіно на вёсцы. Кінопераcоўкі за гэты-ж час абслужылі мільёны гледачоў. У сельскіх мясцовасцях рэспублікі працуюць 265 гукавых і нямых аўтаперасовак, якія пранікаюць у самыя аддалёныя пункты.

Сельскі кінагледач у 1937 годзе меў магчымасць пагледзець такія выдатныя совецкія фільмы, як «Дэпутат Балтыкі», «Пётр І», «Апошняя ноч». «Цясвіпа аламасаў» і інш. Хутка на вясковым экране будзе дэманстравацца новы фільм Белдзяржкіно «Балтыйцы».

НОВАГОДНІ КІНОНАРЫС

Белдзяржкінахроніка прыступіла да з'ёмак для новагодняга кінонарыса. Нарыс у асноўным прысвячаецца дзецям і адлюстрое сустрэчу школьнікамі зімовых канікул і свята ля новагодніх ёлак. Будуць зазняты новагодняя ёлка ў Палацы піонераў, адпачынак дзяцей у дамах адпачынку, экскурсія школьнікаў у Ленінград, спартыўныя спаборніцтвы і т. д. Кінонарыс з'явіцца на экране ў першых лічбах студзеня. Рэжысёр тав. Стрэльцоў.

СКУЛЬПТУРА А. М. ГОРКАГА

Беларускі скульптар А. В. Грубе працуе над вобразам вялікага пролетарскага пісьменніка А. М. Горкага. Скульптар ужо стварыў некалькі эскізаў статуі пісьменніка. Адзін з гэтых эскізаў-праектаў прыняты «Всекохудожником» (Масква) для ажыццяўлення вялікай манументальнай статуі А. М. Горкага. Над гэтай статуяй тав. Грубе будзе працаваць у 1938 годзе.

ЗЛЁТ СТАХАНАЎЦАЎ ХАРЧОВЫХ ПРАДПРЫЕМСТВАЎ гор. МАСКВЫ

МАСКВА, 29 снежня. (БЕЛТА). 2.000 стаханаўцаў харчовых прадпрыемстваў Масквы сабраліся 28 снежня, каб абмеркаваць пытанні далейшага развіцця стаханаўскага руху і задачы 1938 года.

Маскоўскія харчавікі — перадавы атрад арміі работнікаў харчовай прамысловасці—завяршаюць 1937 год выдатнымі поспехамі. Усе буйнейшыя прадпрыемствы харчовай прамысловасці чырвонай сталіцы датэрмінова закончылі гадавую праграму.

Таму з законнай гордасцю і вялікай радасцю выступалі на сходзе стаханаўцы-рабочыя, інжынеры, рапартуючы аб дасягненнях сваіх прадпрыемстваў.

З вялікай прамовай выступіў нарком харчовай прамысловасці таварыш А. І. Мікаян, сустрэты бурнымі апладысментамі. Яркая прамова таварыша Мікаяна, паставіўшага перад харчавікамі рад баявых задач, неаднаразова перапынялася шумнымі апладысментамі.

Сход звярнуўся да ўсіх работнікаў харчовай прамысловасці з заклікам — большэвіцкай настойлівасцю і арганізаванасцю разгарнуць у 1938 годзе барацьбу за высокую соцыялістычную прадукцыйнасць працы, за высокаякасны рознастайны асартымент харчовых прадуктаў, зрабіць новы год годам новага магутнага ўздыму стаханаўскага руху. Сход заклікае ўсіх харчавікоў Масквы скарыстаць студзень і люты 1938 года для баявой падрыхтоўкі да правядзення ў сакавіку месячніка стаханаўскага руху. Сход паслаў прывітанне правадыру народаў таварышу Сталіну.

ПАДПІСАННЕ СОВЕЦКА-ЯПОНСКАГА ПРАТАКОЛА ПРА РЭЖЫМ РЫБАЛОЎСТВА Ў 1938 ГОДЗЕ

У адпаведнасці з дасягнутай 21 снежня гэтага года вуснай дагаворанасцю паміж совецкім і японскім урадамі, 29 снежня г.г. намеснік народнага камісара замежных спраў тав. Б. С. Стаманякоў і пасол Японіі ў СССР п. Мамору Сігеміцу падпісалі пратакол, які ўстанаўляе часовы рэжым рыбалоўства ў 1938 годзе.

(БЕЛТА).

ХРОНІКА

ЦВК СССР зацвердзіў тав. Рыжова М. І. народным камісарам лясной прамысловасці СССР з вызваленнем яго ад абавязкаў намесніка народнага камісара ўнутраных спраў СССР.

***

ЦВК СССР зацвердзіў тав. Родзіна М. Н. першым намеснікам народнага камісара лясной прамысловасці СССР..

***

ЦВК СССР вызваліў т. Гантмана Б. Н. і Когана Л. І. ад абавязкаў намеснікаў народнага камісара лясной прамысловасці СССР.

АБ НАЗНАЧЭННІ тав. ДЗМІТРЫЕВА В. І. НАРКОМАМ ЛЁГКАЙ ПРАМЫСЛОВАСЦІ

ПАСТАНОВА ПРЭЗІДЫУМА ЦЭНТРАЛЬНАГА ВЫКАНАЎЧАГА КАМІТЭТА БССР

Прэзідыум Цэнтральнага Выканаўчага Камітэта БССР **пастанаўляе:**

Назначыць тав. **Дзмітрыева** Владзіміра Іванавіча народным камісарам лёгкай прамысловасці БССР.

Вык. аб. старшыні Цэнтральнага Выканаўчага Камітэта БССР
Н. НАТАЛЕВІЧ.

Вык. аб. сакратара Цэнтральнага Выканаўчага Камітэта БССР
А. ЕРМАК.

ПРЫГАВОР НАД КОНТРРЭВОЛЮЦЫЙНА-ШКОДНІЦКАЙ ГРУПАЙ, АРУДВАЎШАЙ У ЧАВУСКІМ РАЁНЕ

ЧАВУСЫ, 29 снежня. (Кар. «Звязды»). Сем дзён выязная сесія спецыяльнай калегіі Вярхоўнага суда БССР разбірала справу контррэволюцыйнай шкодніцкай групы, якая на працягу доўгага часу арудавала ў Чавускім раёне.

Сёння, пасля сямігадзіннай нарады спецыяльнай калегіі, быў абвешчан прыгавор.

У прыгаворы канстатуецца, што ў Чавускім раёне на працягу больш трох год арудавала контррэволюцыйная група, якая ставіла сваёй мэтай падарваць эканамічную магутнасць СССР, выклікаць незадаваленне працоўных і інш.

Суд прыгаварыў Фельдмана Самуіла Ізраілевіча, Маскалёва Васілія Іларыёнавіча і Будзеля Нікалая Нікалаевіча да вышэйшай меры соцыяльнай абароны — расстрэлу.

Падсудны Геўрасеў Андрэй Пятровіч прысуджан да 25 год пазбаўлення волі і да 5 год пазбаўлення выбарчых праваў пасля адбыцця пакарання, Ваўчкоў Андрэй Фёдаравіч — да 15 год пазбаўлення волі і 5 год пазбаўлення выбарчых праваў пасля адбыцця пакарання.

Літвін М. П., Гурын Д. Ф., Гаўрыкаў Д. В., Будоўскі І. І., Окуневіч В. А., Клябанаў Г. Я. асуджаны на тэрміны ад 10 да 3 год пазбаўлення волі і да рознага тэрміну пазбаўлення выбарчых праваў пасля адбыцця пакарання.

Прыгавор сустрэт адабрэннем усіх (больш 600) прысутных у зале калгаснікаў і працоўных Чавускага раёна.

Ф. КАНСТАНЦІНАЎ.

IX З'ЕЗД КОМПАРТЫІ ФРАНЦЫІ

АРЛЬ (горад на поўдні Францыі), 28 снежня. (БЕЛТА). На ўчарашнім вячэрнім пасяджэнні IX з'езда комуністычнай партыі Францыі абмяркоўваліся даклады аб дзейнасці мясцовых арганізацый партыі. Усе выступленні сведчаць аб поўнай згодзе мясцовых арганізацый з палітыкай Цэнтральнага Камітэта партыі, аб значным росце ўплыву комуністаў у прамысловых і сельскагаспадарчых раёнах.

Габрыэль Перы і дэлегат Алжыра, абвінавачваючы французскі ўрад у невыкананні сваіх абяцанняў туземцам Паўночнай Афрыкі, патрабавалі прадастаўлення палітычных праваў насельніцтву калоній і палягчэння цяжкага матэрыяльнага становішча тамашняга сялянства.

Выкрываючы проіскі фашыстаў ва французскіх калоніях, Перы заявіў: «Калі Францыя не жадае, каб ва французскай Паўночнай Афрыцы адбылося тое, што было ў Іспанскім Марока, дзе Франко з дапамогай Гітлера і Мусаліні падрыхтаваў мяцеж, французскі ўрад павінен ачысціць каланіяльную адміністрацыю і выгнаць з Паўночнай Афрыкі агентаў Гітлера і Мусаліні».

НА ФРАНТАХ У ІСПАНІІ

УСХОДНІ (арагонскі) ФРОНТ

28 снежня рэспубліканскія войскі занялі з боем будынак семінарыі ў Тэруэлі, дзе засела жменька мяцежнікаў. Супраціўленне мяцежнікаў, засеўшых у будынку грамадзянскага губернатара, значна аслабла.

Мяцежнікі атакавалі рэспубліканцаў на поўнач ад Тэруэля, але былі адбіты. Рэспубліканцы ў час гэтай аперацыі захапілі уючны транспарт праціўніка і прасунуліся ў напрамку гары Універсалес.

Рэспубліканскія войскі занялі рад вышынь у раёне Эрміта дэ Магальон.

МАДРЫДСКІ ФРОНТ

27 снежня мяцежнікі прадпрынялі дзве атакі на поўдзень ад ракі Мансанарэс, але былі адбіты.

ПАЎДНЁВЫ ФРОНТ

Рэспубліканскія войскі занялі дзве важныя пазіцыі, забяспечваючыя панаванне над наўкольным раёнам. Пазіцыі рэспубліканцаў умацаваны і знаходзяцца паміж 22—23 кіламетрамі дарогі з Алькаудэта ў Алкала ла Рэаль.

ДЗЕЯННІ АВІЯЦЫІ

28 снежня мяцежнікі прадпрынялі два налёты на тэруэльскім участку ўсходняга фронта. У час першага налёту рэспубліканскія батарэі збілі адзін самалёт. К канцу дня цяжкія бамбардыроўшчыкі мяцежнікаў, якія з'явіліся пад прыкрыццём знішчальнікаў над пазіцыямі рэспубліканцаў паміж Сан-Блас і Тэруэлем, былі атакаваны рэспубліканскімі знішчальнікамі.

***

Пасля спробы захапіць французскі параход «Іоланта», ваенныя судны мяцежнікаў, якія аказаліся крэйсерам «Канарыяс» і кананерскай лодкай, 28 снежня бамбардыравалі Портбу, Кулера і Ла Сельва. Снарады рваліся ў горах, не прычыніўшы страты аб'ектам бамбардыроўкі.

„Трэбаль“ аб рашучай барацьбе з іспанскімі трацкістамі—агентамі ворага

БАРСЕЛОНА, 28 снежня. (БЕЛТА). Орган аб'яднанай соцыялістычнай партыі Каталоніі «Трэбаль» друкуе рэдакцыйны артыкул, у якім выказвае глыбокае задаволенне рашэннем губернатара Валенсіі аб выключэнні членаў контррэволюцыйнай трацкісцкай ПОУМ з муніцыпалітэта (гарадскога самакіраўніцтва). Газета ўказвае, што гэта рашэнне прыводзіць у выкананне ўжо даўно высунутае настойлівае патрабаванне аб'яднанай соцыялістычнай партыі Каталоніі. Газета ўказвае далей, што контррэволюцыянеры-трацкісты займаюцца толькі тым, што дзейнічаюць у інтарэсах ворага, прымяняючы любыя сродкі аж да самых гнусных. Яны распаўсюджваюць хлуслівыя чуткі і арганізуюць сапраўдныя змовы супроць бяспечнасці рэспублікі і яе найбольш адказных людзей. Яны прыбягаюць да самага гнуснага шпіянажа ў карысць міжнароднага фашызма.

У заключэнне газета падкрэслівае, што шпіёнаў і сабатажнікаў, працуючых у карысць мяцежнікаў, неабходна бязлітасна караць, бо толькі так могуць быць захаваны і забяспечаны свабода Іспаніі і перамога рэспублікі.

УСЕАГУЛЬНАЯ ЗАБАСТОЎКА КОМУНАЛЬНЫХ РАБОЧЫХ ПАРЫЖА

ПАРЫЖ, 29 снежня. (БЕЛТА). Сёння ў Парыжы і ва ўсім дэпартаменце Сены ўспыхнула ўсеагульная забастоўка работнікаў прадпрыемстваў комунальнай гаспадаркі—метро, аўтобусаў, электрычнасці, газавых заводаў і інш. Прычыны забастоўкі — адхіленне патрабаванняў рабочых і служачых аб павелічэнні зарплаты.

Учора вечарам адбылося пасяджэнне міжсаюзнага камітэта рабочых галін комунальнай гаспадаркі Парыжа. Быў прыняты наступны зварот:

«Прэфект Сены і кіраўніцтва паліцыі ўнеслі даклад аб зарплаце рабочых і служачых комунальнай гаспадаркі. Гэты даклад, аб непрыемлемасці якога мы ўжо заяўлялі міністру ўнутраных спраў і прэфекту Сены, быў прыняты большасцю парыжскага муніцыпальнага совета ў ноч з 27 на 28 снежня.

Большасць совета, па прапанове прадстаўнікоў урада, прыняла рашэнне павялічыць заработную плату работнікаў гарадской гаспадаркі толькі на 50 франкаў у месяц, г. зн. на палову таго, што прадаставіла дзяржава сваім чыноўнікам.

Гэта — сапраўдная правакацыя, якую персанал, заняты ва ўстановах і прадпрыемствах комунальнай гаспадаркі Парыжскага раёна, не можа далей цярпець, ускладаючы адказнасць за могучыя быць інцыдэнты на тых, хто гэтыя інцыдэнты выклікаў».

АДСТАЎКА РУМЫНСКАГА ЎРАДА

ЛОНДАН, 28 снежня. (БЕЛТА). Карэспандэнт агенцтва Рэйтэр паведамляе з Бухарэста, што сёння пасля прыёму ў караля румынскі прэм'ер Татарэску абвясціў, што ўзначальваемы ім урад падаў у адстаўку, паколькі ў рэзультаце апошніх выбараў у парламент ён не мае большасці ў палаце дэпутатаў.

Карэспандэнт далей указвае, што фармаванне новага кабінета даручана кіраўніку фашысцкай групы (нацыянал-хрысціянская партыя) Гога, які намеран сфармаваць урад з прадстаўнікоў усіх нацыяналістычных груповак.

Намеснік адказнага рэдактара
І. М. ОФЕНГЕЙМ.

ДЗЕННІК

30 снежня г. г. у 7 гадзін вечара ў Доме партактыва (вялікая зала) адбудзецца сход агітатараў, працаваўшых на выбарчых участках, з былымі даверанымі Кагановіцкага раёна, па пытанню замацавання агітацыйна-масавай работы сярод насельніцтва раёна.

КАГАНОВІЦКІ РК КП(б)Б.

СЁННЯ Ў ТЭАТРАХ І КІНО:

Беларускі Дзяржаўны драматычны тэатр — абан. № 82 — ВОЧНАЯ СТАЎКА. «Чырвоная зорка» — ДАЧКА РАДЗІМЫ. «Пролетарый»— ЛЕНІН У КАСТРЫЧНІКУ. Дзіцячы гукавы кінотэатр — КАРО. «Інтэрнацыянал»—АНЕНКАЎШЧЫНА. «Спартак» — АРСЕН.

НАРКАМУНУТГАНДАЛЬ БССР.

ТРЭСТ РЭСТАРАНАЎ і КАФЭ

ДА СУСТРЭЧЫ НОВАГА ГОДА!

РЫХТУЙЦЕСЯ! 31 СНЕЖНЯ — 31 СНЕЖНЯ РЫХТУЙЦЕСЯ!

НА ФАБРЫЦЫ-КУХНІ
грандыёзная ілюмінаваная ЁЛКА
— Грае джаз-аркестр —

ЗАКАЗЫ НА АБСЛУГОЎВАННЕ ВЕЧАРОЎ, БАНКЕТАЎ ТАВАРЫСКІХ СУСТРЭЧ, СЯМЕЙНЫХ ВЕЧАРОЎ, ПРЫМАЮЦЬ:

ФАБРЫКА-КУХНЯ тэл. 24-462 і 25-530
РЭСТАРАН «ЕЎРОПА» тэл. 22-321
СТАЛОВАЯ № 1— Совецкая вул., тэл. 20-837
СТАЛОВАЯ № 2 — рог Совецкай і Ленінскай, тэл. 25-588.

ВА ЎСІХ РЭСТАРАНАХ
ёсць вялікі выбар кандзітарскіх вырабаў, лепшыя віны.
Новагоднія блюды прыгатаўляюцца лепшымі кулінарамі г. Менска.
ДЫРЭКЦЫЯ.

Для налічэння працэнтаў на рахункі ўкладчыкаў, у сувязі з заканчэннем года,
Менская гарадская цэнтральная ашчадкаса № 16
і ўсе аддзяленні ашчадкасы
БУДУЦЬ ЗАКРЫТЫ
з 3 гадзін дня 31 снежня і 1 студзеня 1938 г.
2 студзеня ўсе касы БУДУЦЬ ПРАЦАВАЦЬ НАРМАЛЬНА.
АШЧАДКАСА № 16

АДРАС РЭДАКЦЫІ І ВЫДАВЕЦТВА: г. Менск, Совецкая, 63. ТЭЛЕФОНЫ РЭДАКЦЫІ: рэдактара — 21-352; сакратарыята — 25-188, 23-930; аддзелаў: партыйнага — 21-353, совецкага будаўніцтва і гандлю — 23-412, прамысловага — 21-350, сельскагаспадарчага — 21-846, культуры — 23-955, мясцовай і замежнай інфармацыі — 25-189, аддзела пісем — 20-844, 21-389, 21-885, ілюстрацыйнага і стыльрэдактуры — 21-855, абвяў — 21-845.

Уп. Галоўлітбела № К—3203. Друкарня «Звязды», Менск, Совецкая, 63. К., Л., Б.